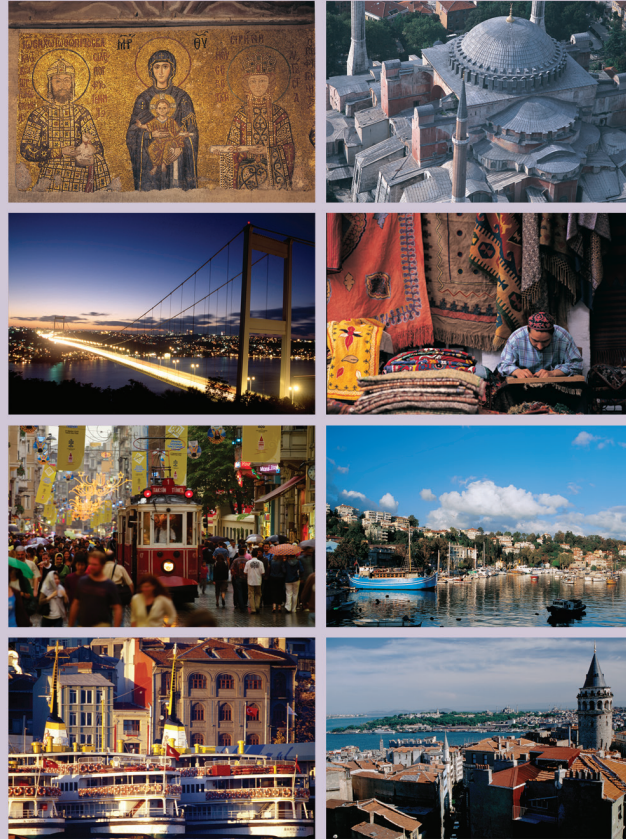

istanbul

Türkiye

istanbul

Türkiye

istanbul

Dünya tek bir devlet olsa,
başkenti İstanbul olurdu!

Napoleon Bonaparte

istanbul

Yaşadıkça keşfedilen, keşfettikçe âşık olunan kent

İmparatorluklar başkenti... kıtalara hükmeden kent... medeniyetlerin beşiği... kültürlerin, uygarlıkların, kıtaların buluşma noktası... İstanbul için söylenebilecek binlerce sözden yapılabilecek binlerce tanımlamadan sadece birkaçı. İstanbul'u anlatmak için kelimelerin yetersiz kalması gibi sadece hakkında yazılanları okumak, anlatılanları dinlemek de İstanbul'u tanımanıza yetmez. Tarih kokan sokaklarını adım adım dolaşır, dünya üzerindeki en büyük imparatorluklardan olan Bizans ve Osmanlı'nın mirası eserleri yerinde görür, eşsiz konumunun sunduğu panoramik manzaraları, her köşesine saklanmış gizemleriyle tüm güzellikleri kendiniz keşfederseniz tanımaya başlarsınız İstanbul'u ve tanıdıkça da âşık olursunuz.

Türkiye'nin en gelişmiş ve en büyük kenti olan İstanbul'daki insanlık tarihi yapılan son araştırmaların ortaya koyduğu üzere yaklaşık olarak 400.000 yıllık. Ancak kentin ilk büyük yerleşimcileri Megaralı kavimler. Bizans İmparatorluğu'na da adını veren Byzantion kentini kuran Megaralılardan önce aynı yere gelen bir diğer kavim İstanbul'un günümüzde Sarayburnu olarak adlandırılan bölümünün güzelliğinin farkına varamamış ve stratejik açıdan daha elverişsiz bir yer olan Kadıköy'de kentlerini kurmuştur. Bu yüzden Megaralılar bir kâhinin de yönlendirmesiyle "körler ülkesinin karşısına" yani Kadıköy'de yerleşen kavimlerin karşı kıyısına kurmuşlardır kentlerini.

Günümüzde de Tarihi Yarımada İstanbul'un en güzel yeri. Bu güzellik antik dönemlerin anlayışıyla sadece stratejik konumuyla da ilişkili değil. Gözünüzün alabildiğine uzanan denizi, uzaklarda görünen adaları, yarımada'nın içlerine kadar giren antik dönemlerin altın boynuzu yani Haliç'i ile İstanbul dünya üzerinde eşi bulunmayan bir yer. Bu yüzden de tarihi boyunca sürekli arzulan bir kent olmuştur. Bir kentin bu kadar arzulanmasını belki stratejik konumuna ya da eşsiz güzelliğine bağlayabilirsiniz. Ancak sadece bunlarla da açıklayamazsınız. Farklı bir çekicilik ve hatta devletleri, imparatorlukları kendisine çeken bir büyü vardır bu kentin üzerinde. Bu yüzden İstanbul için bunca mücadele gerçekleşmiş, devletler imparatorluklar arasında el değiştirmiş ve sahip olmak isteyenle kaybetmemek isteyen

arasında yıllarca sürecek mücadeleler, savaşlar yaşanmıştır.

İlk başta Bizans, ardından da Osmanlı İmparatorluğu'na toplam 1500 yıldan daha fazla başkentlik yapan İstanbul, imparatorluklar başkenti adına yakışır biçimde sürekli güzelleştirilmiş, dünyanın en görkemli anıtlarıyla donatılmış, zaman içinde farklı kültürlerin, milletlerin, dinlerin buluştuğu bir metropol olmuştur. Her kültür, her millet ve her din İstanbul mozağini oluşturan küçük taşlardır. Mozaği oluşturan bu taşlar tek başlarına çok şey ifade etmezler size belki ama bir araya geldiklerinde dünyanın en güzel eseri olan İstanbul'u meydana getirirler.

İstanbul'un Erguvan Yılları: Bizans İmparatorluğu Dönemi

Erguvan, Bizans imparator ailesinin rengidir. Kendilerini “erguvan kanlı” olarak isimlendiren Bizans imparatorları erguvan renkli odalarda doğar, tahta geçtiklerinde erguvan giysilere bürünür, öldüklerinde de erguvan renkli lahitlere konulurlar, tüm ömürleri bu renkle bütünüleşirdi.

İstanbul'un erguvan yıllarını yani Bizans İmparatorluğu Dönemi'ni 330 yılında kentin İmparator Konstantin tarafından başkent ilan edilmesiyle başlatabiliriz. 1453 yılında Osmanlılar tarafından fethine kadar Bizans İmparatorluğu'nun başkenti görevini yerine getiren İstanbul, bu süre zarfında dünyanın en güzel kenti olabilmesi için sayısız eserle donatılmış, Bizans'ın en zayıf zamanlarında dahi güzelleştirilmeye devam edilmiştir.

Roma İmparatorluğu'nun doğuya yapacağı seferler için kendisine bir üs belirlemesi gerektiğinde fazla araştırma yapılmaya gerek duyulmamış, hem muhteşem güzelliği, hem de eşi bulunmaz stratejik konumuyla İstanbul'un imparatorluk başkentliği görevi böylece başlamıştır. Bizans'ın başkenti ilk başlarda “Yeni Roma” olarak adlandırılmıştır. Gerçekten de İstanbul kendisine verilen bu ismi hak edecek kadar Roma'yı andırır. Her iki kent de yedi tepe üzerine kurulmuştur.

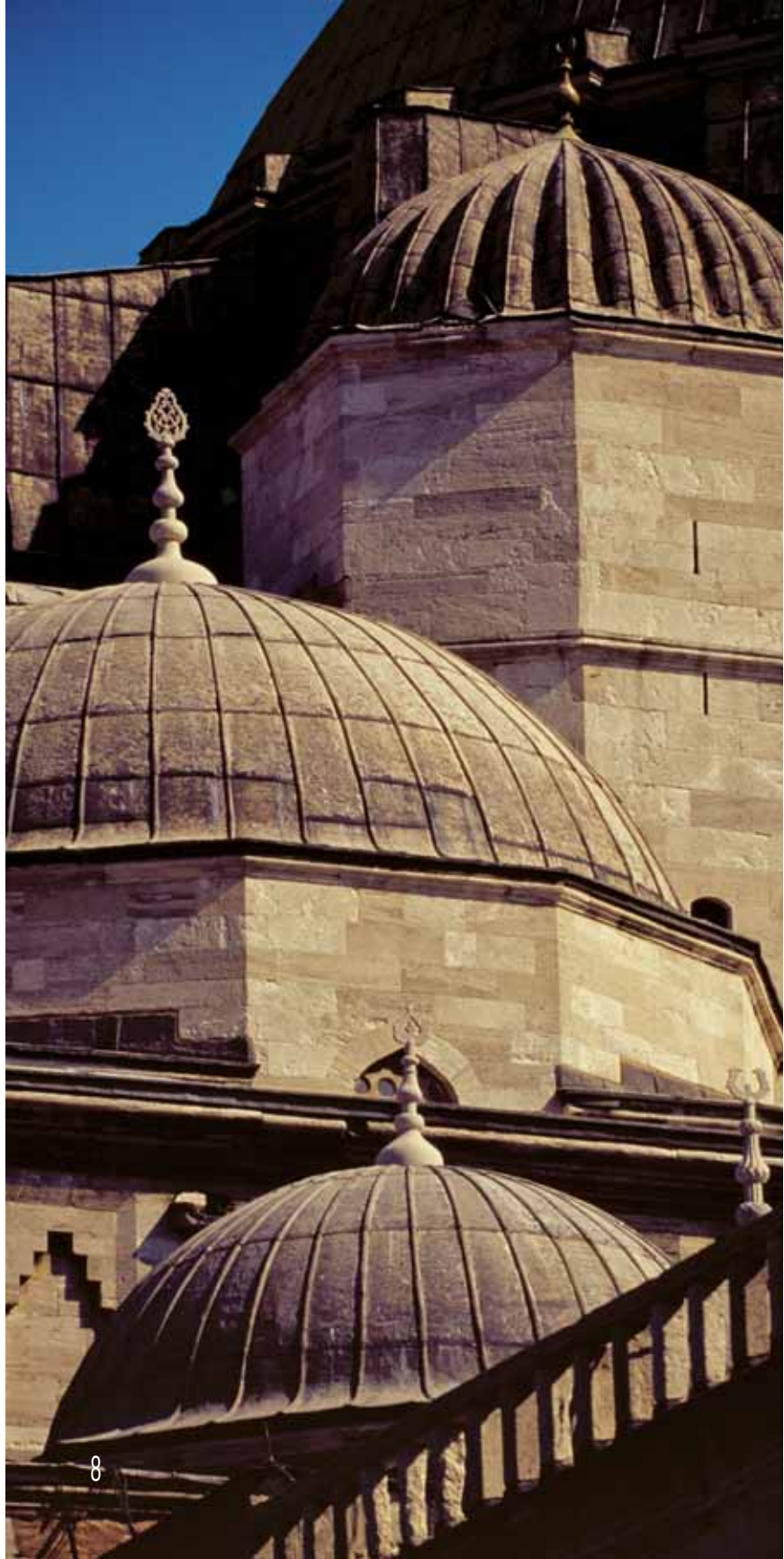

İstanbul'un ilk yerleşim yerini üç yönden Marmara Denizi ve Haliç, Roma'yı ise Tiber çevirir. Her ikisi de sivri birer üçgene benzer. Belki bu benzerlikleri de etken olmuştur "Yeni Roma"nın yerinin belirlenmesinde. Ancak fiziki benzerlikleriyle yetinilmemiş yeni başkentin eskisinden daha güzel olması için tüm bir imparatorluğun her türlü olanağı kullanılmış ve sonunda yavaş yavaş İstanbul şekillenmiştir.

Bizans aslında Roma'nın devamıdır ve Bizanslılar da kendilerini son günlerine değin Romalı olarak adlandırmışlardır. Ancak Bizanslıları atalarından ayıran önemli bir farkları vardır: Hristiyanlık. Roma tapınaklarının yerini Bizans'ta kiliseler almış ve yeni dinin gereklerine uygun bu yapıların en güzel örnekleri de İstanbul'da meydana getirilmiştir. Tarihi Yarımada başta olmak üzere İstanbul'un çeşitli yerlerine dağılmış olan bu eserler 1000 yıllık Bizans sanatının gerek mimari, gerekse resim alanındaki eşsiz örneklerini ortaya koyar. İstanbul'daki Bizans anıtlarından bir bölümünü ise kamu binaları oluşturur. Bunlar arasında hipodrom, su sarnıçları, saraylar, ana caddesi üzerindeki meydanlar ve anıtlar ile surlar sayılabilir.

Bizans ile oluşmaya başlayan İstanbul kimliğine yeni bir şekil veren imparatorluk ise Osmanlılar olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu'nun En Değerli Mirası:

İstanbul

İstanbul'un dünyanın en güzel şehri olma sebeplerinden birisi de doğanın sunduğu güzelliklerin insan elinden çıkan muhteşem sanat eserleri ile birleştirilmiş olmasıdır. Kentte en önemli imar faaliyetleri Bizans Dönemi'nde başlamış, Osmanlı İmparatorluğu ile zirvesine ulaşmış bir sanat zevkiyle de tüm kent donatılmıştır.

Fatih Sultan Mehmet'in 1453 yılında fethettikten sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun yeni başkenti olarak ilan ettiği İstanbul, 450 yıllık süreç boyunca durmaksızın en güzel Osmanlı eserleri ile bezenen bir kent olmuştur. Fetihten hemen sonra başlayan imar faaliyetleri II. Beyazıt Devri'nde hız kazanmış, en güzel eserler Mimar Sinan'la birlikte ortaya çıkmıştır. Dünyaca ünlü Türk mimarı olan Mimar Sinan İstanbul'un silüetine hâkim pek çok yapıya imzasını atmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun en parlak devrinde yaşamış olmasının da şüphesiz bunda önemli payı vardır. Muhteşem lakaplı Kanuni Sultan Süleyman, İmparatorluğun en zengin devrinde devlet hazinesini İstanbul'u güzelleştirmek için Sinan'ın ellerine cömertçe teslim etmiş, Sinan da bu cömertliğe yeteneğiyle cevap vermiş ve günümüzde dahi insanı kendine hayran bırakan yapılarla İstanbul'u bezemiştir. Kendisinden sonra bazıları Sinan'ın öğrencisi olan diğer dahi mimarlar İstanbul'u güzelleştirmeye devam etmişlerdir.

Mimar Sinan

Bir zamanlar Bizans İmparatorluğu'nun en önemli kenti olan İstanbul böylece camiler, hanlar, hamamlar ve türbelerle yeni bir kimlik kazanarak bir kez daha hayran olunacak bir kent haline gelmiştir.

Diğer dinlere hoşgörölü biçimde yaklaşan Osmanlılar, Anadolu'nun birçok yerinde olduğu gibi Hristiyan ve Musevi halkın ibadetlerini rahatça yapabilmesi için kilise ve sinagoglardan bir bölümünü kendilerine tahsis etmiştir.

Bu yüzden İstanbul'da camiler, kiliseler, sinagoglar yan yanadır. Yani Osmanlılar ile İstanbul hoşgörölünün ve dinlerin kardeşliğinin de sembolü olmuştur.

Hem Asyalı Hem de Avrupalı Kent İstanbul Gezi Rehberi

Birbirine kavuşmak isteyen ancak boğazlar yüzünden bu dilekleri gerçekleştiremeyen iki âşık gibidir Asya ve Avrupa. Bu iki âşığı birbirine kavuşturansa İstanbul'dur. İki farklı kıtayı olduğu gibi çok farklı kültürleri de binlerce yıldır bir araya getirir. Bir yönüyle Asya'nın gizemini yaşatırken, bir yönüyle de Avrupalı kimliğiyle tanıştırır sizi. Bir köşesinde İslamiyet'in sembolü camiler yükselirken, bir diğer köşesinde kiliseler ve sinagoglar birlikte sıralanır. Caddelerinde modern ve tarihi binaları yan yana görebilir, her köşesinde farklı bir güzelliği keşfedebilirsiniz.

İstanbul'u birkaç gün içinde gezmek, tüm renkleriyle kenti tanımak imkânsız. Bu muhteşem kenti her yönüyle keşfetmek için en azından birkaç haftanızı vermeniz gerekir.

Belli birkaç noktaya ulaşmak için toplu taşıma araçlarını kullanmak yerine sokaklarını adım adım dolaşırsanız çok daha iyi tanır ve öğrenir kendinizce de bir şeyler katarsınız gezinize. Bu yüzden İstanbul'a gelince mutlaka gezilmesi gerekli yerleri güzergâhlar halinde şu şekilde sıralayabiliriz.

Tarihi Yarımada: “Sur-i Sultani İçinde”; “Sultanahmet ve Çevresi”; “Eminönü’nden Süleymaniye’ye- Süleymaniye’den Eminönü’ne”; “Haliç Boyunca Fatih”. Bunun yanında “Fener ve Balat”ta “Surlar Boyunca” ya da Osmanlı’nın Bizans’tan miras aldığı ve Divanyolu adını verdiği “Mese Caddesi’nde” anıtları takip ederek yapabileceğiniz bir gezi de İstanbul’un en turistik yeri olan Tarihi Yarımada’yı tüm yönleriyle tanımanıza yardımcı olacaktır.

Boğaz'ın Avrupa Yakası: Antik çağlardan Osmanlı'ya ticaretin merkezi olan Galata ve çevresinden Ortaköy'e ve günümüzde İstanbul'un en gözde mekânlarının yer aldığı Beyoğlu'na yapabileceğiniz bir geziden ibarettir.

İstanbul'un Asyalı Yüzü: İstanbul'un Asya kıtasında kalan Bizans ve Osmanlı dönemlerinde imparator ve sultanların av sahaları ve mesire yerlerinin bulunduğu Kadıköy'de ve Üsküdar'da boğaz boyunca yapabileceğiniz bir gezidir.

Tekneyle Boğaz Turu: Hem Asya'da hem Avrupa'da, ne Asya'da ne Avrupa'da olmak isterseniz Marmara'yı Karadeniz'e bağlayan İstanbul Boğazı boyunca yapacağınız bir tekne turuna katılabilirsiniz. Ayrıca kentin karmaşa ve koşuşturmasından kurtulmak için İstanbul adalarına da gidebilirsiniz.

Tarihi Yarımada'nın Kalbi: Sultanahmet Meydanı ve Çevresi

İstanbul'un şüphesiz en güzel anıtlarının bulunduğu yeri güney ve batıdan Marmara Denizi, kuzeyden Haliç, doğudan ise surlarla sınırlandırılmış bulunan üçgen biçimindeki kısımdır. Kentin ilk yerleşimcileri olan Megaralı kavimlerin de burada yerleştikleri, İstanbul'da Bizans öncesi imar faaliyetlerinin önemli bölümünü gerçekleştiren Septimus Severus'un da buraya ayrı bir önem verdiği biliniyor. Konstantin'in kenti kurarken mızrağı ile sınırlarını çizdiği surlar da Tarihi Yarımada olarak bilinen üçgenin uç kısmına işaret ediyordu.

İstanbul'un çekirdeğini oluşturan bu alanın merkezi ise günümüzdeki Sultanahmet Meydanı. İstanbul'un hem Bizans hem de Osmanlı Dönemi anıtlarının en güzellerini bir arada görebileceğiniz yeri de burası.

Bizans Dönemi'nde hipodrom ve çevresi kentin merkezini meydana getirirdi. İktidar merkezi Saray, dini yapıların en görkemlisi Ayasofya, sosyal eğlence merkezi gibi görev yapan Hipodrom ve kentin su ihtiyacının büyük bölümünü karşılayan Yerebatan

Yerebatan Sarnıcı

Sarnıcı o yüzden hep bu noktada toplanmıştır. Hipodrom'un yer aldığı meydan Bizans Dönemi'nde olduğu gibi Osmanlılar zamanında da isyanların, 40 gün 40 gece boyunca süren şehzade sünnet şenliklerinin yapıldığı, başkentin tüm zanaatkârlarının, hokkabazlarının hünelerini sergiledikleri yer olmuş, Topkapı Sarayı başta olmak üzere dini ve kamu yapıları yan yana sıralanmıştır.

Sultanahmet Meydanı

Sirkeci tarafından Sultanahmet'e doğru Hüdavendigar Caddesi'nden yani tramvay hattının geçtiği sokaktan çıkıyorsanız solunuzda Topkapı Sarayı ve avlularını çevreleyen Sur-i Sultani kalır. Birkaç yerde kapısı bulunan bu surların karşısında ilginizi çekebilecek ilk yer günümüzde İstanbul Valiliği olarak kullanılan binanın girişini meydana getiren Bab-ı Ali'dir. Paşa Kapısı anlamına gelen bu kısım sadrazam sarayına açılan yerdir. Daha sonra kapının arkasındaki binalar için de aynı kelime kullanılmaya başlanmıştır. Birçok kez onarımdan geçerek günümüze gelebilen Bab-ı Ali, Osmanlı tarihinin en önemli olaylarından bazılarına da tanık olmuştur.

Surlar boyunca ilerlemeye devam ederseniz bu yol sizi antik dünyanın en önemli anıtlarından olan ve hala görkemiyle göz kamaştıran Ayasofya'ya getirecektir.

İstanbul'un Bizans Dönemi'nden günümüze gelmeyi başaran en önemli anıtı şüphesiz dünyanın sekizinci harikası olarak gösterilen ve Bizans'ın en görkemli eseri olan **Ayasofya**'dır. Konstantin ile birlikte Bizans İstanbuluna en önemli katkıları sağlayan İmparator Justinianus'un eseri olan Ayasofya, boyutları ve görkemiyle yüzyıllarca dünyanın en abidevi yapısı olarak kalmış; İstanbul'un geçirdiği yangın, deprem gibi birçok felakete de göğüs gererek günümüze değin ulaşmayı başarmıştır. Ayasofya, sadece görkemli mimarisiyle değil, Bizans mozaik sanatının en güzel örnekleriyle de görülmesi gereken bir eserdir.

Bizans İmparatorluğu'nun en parlak dönemlerinden bir bölümünde hükümdarlık yapan Justinianus devasa boyutlarıyla ünlenmiş efsanevi Süleyman Tapınağı'nı geçecek bir yapı yapılmasını istemiş, sonuçta da ortaya Ayasofya çıkmıştır. Bizans dini mimarisinin bir plan arayışı içinde olduğu dönemde inşa ettirilmiş olan Ayasofya sadece görkemiyle değil planıyla da Bizans mimarisinde bir eşi daha olmayan bir örneği ortaya koyar.

O döneme dek kiliselerde kullanılan bazilikal planla, merkezi planın birleştirilmesi yönünde çabalara işaret eden Ayasofya'nın Anadolu'nun yerel mimari unsurları ile beslendiği de açık. Her şeyden önce mimarları Anadolu'dan. Yapımında kullanılan sütunlar, sütun başlıkları, mermerlerin birçoğu da Anadolu'daki antik yapılardan devşirilmiş olan malzemeler. Sütunların ait olduğu yapılar arasında dünyanın yedi harikasından biri olan Efes Artemis Tapınağı da var.

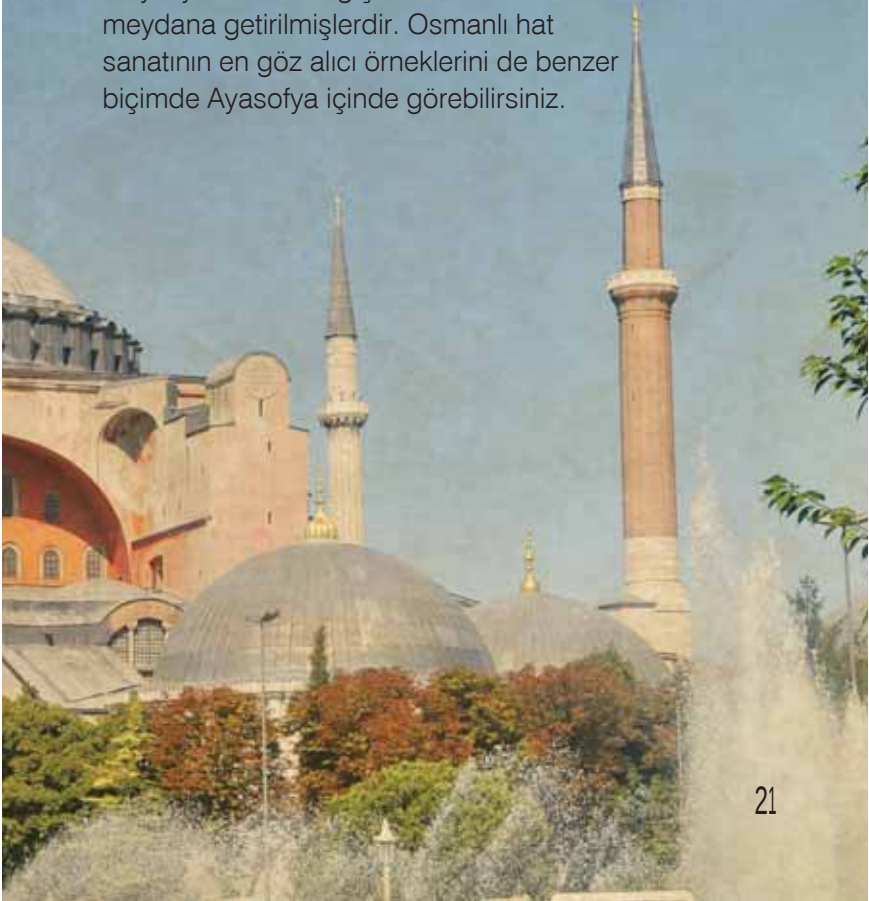
İstanbul, Osmanlıların eline geçtiğinde Ayasofya'ya zarar verilmemiş, aralarında Mimar Sinan'ın da olduğu Türk mimarları yapının günümüze gelebilmesi için tüm hünelerini sergilemişlerdir. Mimar Sinan Ayasofya'nın günümüze ulaşabilmesinde kuşkusuz en önemli payı olan kişidir. Yapının kenarlarına eklediği istinat duvarları ile kubbenin ağırlığı yüzünden sürekli olarak açılan ve yıkılma tehlikesi geçiren yapıyı sağlamlaştırmıştır.

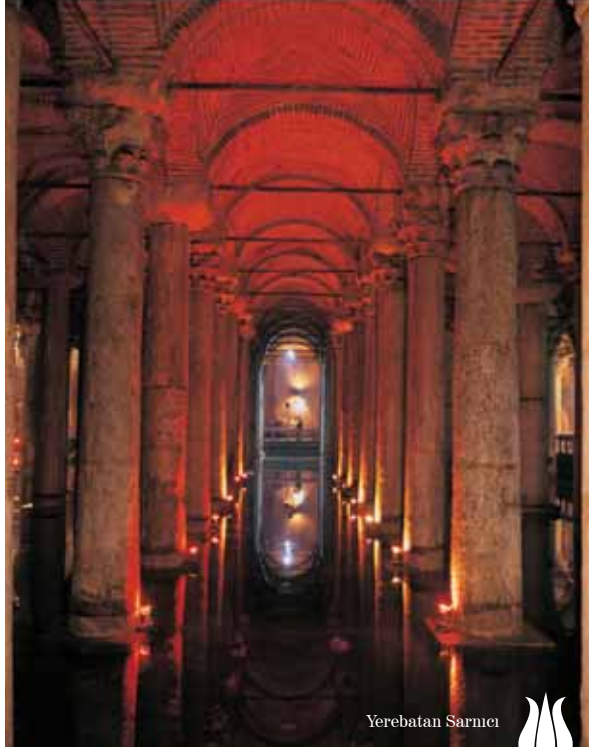

Hristiyanlığın bu kutsal mekânı Osmanlılar zamanında İslamiyet'in kutsal mekânına dönüşmüştür. Hakkında anlatılan efsanelerden bazılarının bu kutsallığı artırdığı muhakkak. Bu yüzden birçok Osmanlı padişahı da türbelerini Ayasofya'nın avlusunda yaptırmışlardır.

Ayasofya'nın bahçesinde gördüğünüz şadırvan ise 1740 yılında I. Mahmut tarafından inşa ettirilmiştir. Osmanlı'nın kendine özgü geliştirdiği sanattan Avrupa etkili mimariye geçişin yaşandığı bir döneme denk geldiğinden süslemeler ve saçak düzenlemelerinde barok özellikleri görülmek mümkün.

Ayasofya'nın müze haline getirilmesinden sonra açığa çıkartılmış olan mozaikler de Bizans sanatının en güzel örneklerinden ve 9.yüzyıl'dan 12.yüzyıla kadar değişen farklı dönemlerde meydana getirilmişlerdir. Osmanlı hat sanatının en göz alıcı örneklerini de benzer biçimde Ayasofya içinde görebilirsiniz.

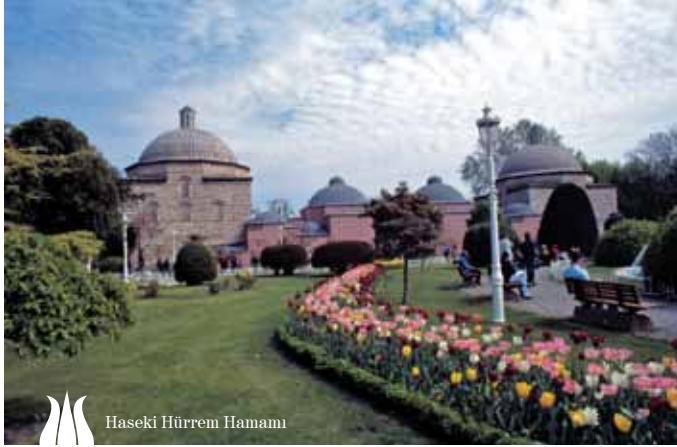
Yerebatan Sarnıcı

Yerebatan Sarnıcı: İstanbul'un belki de tek handikabı su kaynaklarının yetersizliği. Ancak bu olumsuzluk hem Bizans hem de Osmanlı Dönemi'nde hiç hissettirilmemiştir. Bizans'ın başkenti olmadan önceki zamanlarda dahi dışarıdan su getirme yönündeki çabaların görüldüğü kentte, Bizans Dönemi'nde inşa edilen sarnıçlar bu çabaların bir sonucudur.

Bunlar arasında en önemli yapı ise Ayasofya'nın hemen karşısında yer alan İstanbul'un Bizans Dönemi'ndeki su ihtiyacının büyük kısmını karşılayan Yerebatan Sarnıcı. Buraya Yerebatan Sarayı da deniliyor. İçeriye girdiğinizde bu benzetmenin hiç de haksız olmadığını göreceksiniz. İçeride tam 336 sütun var. Bu sütunlardan birisi ağlayan sütun adını taşıyor ve üzerine de gözyaşları ve göz şekilleri işlenmiş.

Gerçekten de sütun bir özelliğinden ötürü sürekli nemli ve bu yüzden ağılıyormuş gibi bir izlenim veriyor. İçinde balıkların yüzdüğü suyun üzerine yerleştirilmiş ahşap platformlar sizi sarnıcın en çok ilgi çeken yerine, gözlerinin içine bakanları taşa çevirdiğine inanılan medusa başlarına götürecektir. Sütunların kaidesi olarak kullanılan bu medusa başlarının kenti kötülüklerden korumak için buraya getirildiği ve bu yüzden ters ve yan olarak yerleştirildiği düşünülüyor.

Sarnıcın serin ve özellikle yaz sıcaklığında insana ferahlık veren mekânını terk etmek zor gelebilir ancak daha dolaşılacak pek çok yer var.

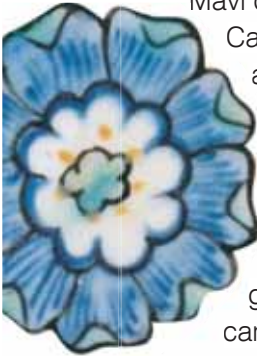

Bunlardan ilki de Kanuni Sultan Süleyman'ın âşık olduğu kadın Hürrem Sultan adına yaptırılmış **Haseki Hürrem Hamamı**. Kanuni Sultan Süleyman'ın eşi Hürrem Sultan, diğer adıyla da Roxelena'nın Mimar Sinan'a yaptırdığı hamam Ayasofya ile Sultan Ahmet Camisi arasında yer alıyor. Saraya cariyeler olarak getirilen, haremde eğitim alan, zekâsı ve güzelliği ile kısa zamanda Kanuni'nin ilgisini çekmeyi başaran Hürrem Sultan Osmanlı tarihinde yer etmiş ve İstanbul'da özellikle Mimar Sinan'a kendi adını taşıyan yapılar yaptırmıştır.

Türbesi ise İstanbul'un en görkemli eseri Süleymaniye Camisi'nin avlusunda Kanuni Sultan Süleyman'ın türbesi ile yan yanadır.

Çinilerin Ad Verdiği Sultan Ahmet Camisi:

Mavi cami olarak da bilinen Sultan Ahmet Camisi, İstanbul'un simgesi haline gelmiş anıtlarından. Mavi Cami ismini iç dekorasyonunda kullanılan dönemin en güzel örneği İznik çinilerinden alıyor. Çinilerin tam sayısı da biliniyor. Duvarları süsleyen tam 21 bin 43 adet birbirinden değerli ve paha biçilmez göz alıcı İznik çinisi hakkıyla adını veriyor camiye. Minarelerindeki şerefe sayısı

16. Bu da camiye yaptıran Sultan Ahmet'in Osmanlıların 16. padişahı olmasına işaret ediyor. Caminin mimarı da Mimar Sinan'ın yetiştirdiği öğrencilerden Sedefkâr Mehmet Ağa.

Alman Çeşmesi

Camiyi yaptıran Sultan I. Ahmet'in mezarının yer aldığı türbe de cami bahçesine bitişik biçimde inşa edilmiş. Türbenin karşısında ise Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı'ya hediyesi **Alman Çeşmesi** yer alıyor. Çeşme, Alman İmparatoru Wilhelm'in İstanbul'u ziyareti anısına 1901 yılında Alman hükümetinin hediyesi olduğu ve tüm parçaları da Almanya'da imal edildiği için Alman Çeşmesi olarak biliniyor. Kubbesinin içi tamamen altın yaldız kaplamalıdır. Anıtları ile gözünüze çarpmaya başlayan Hipodrom'un bir zamanlar heykellerle süslü girişi de buradaydı.

Eğlencenin ve İsyanın, Zaferin ve Katliamların

Mekânı: Hipodrom. Günümüzde Sultan Ahmet Camisi'nin bulunduğu yerin önünde uzanan Hipodrom'un yapımına M.S. 3. yüzyılın başlarında Septimus Severus tarafından başlanmış olsa da tamamlanması ve 100.000 kişiye varan kapasiteye ulaşması, İstanbul'u başkent yapan ve döneminin en büyük kenti Roma'dan daha güzel olması için çalışan Konstantin zamanında gerçekleşmiştir.

Bizans Dönemi'nde, günümüzün fanatik taraftarlarını andıran maviler ve yeşiller adı altında kendi yarışçılarını destekleyen gruplar arasında ateşli mücadelelerin gerçekleştiği Hipodrom'daki anıtlardan üçünü halen aynı yerinde görebilmeniz mümkün. Bunlar “Dikilitaş”, “Yılanlı Sütun” ve “Örme Sütun”. Bu anıtlar yarışçıların atlarıyla birlikte etrafında döndükleri spina denilen kısımda yer alıyordu. Bu yarışların en efsanevi kişisi, şampiyonlar şampiyonu Porfirius'un anıtını da İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde görebileceğinizi hatırlatalım ve bu mücadelelerin en yakın tanığı olan anıtlara dönelim.

Ayasofya yönünden ilerlediğinizde karşınıza çıkacak ilk anıt Mısır'dan güçlükle getirilen, yerine dikilebilmesi için dahi aylarca uğraşılması gereken **Dikilitaş**. Üzerindeki hiyeroglifler ancak 18. yüzyılda çözülebildiğinden hem Bizans hem de Osmanlı dönemlerinde bu işaretlerin kötü ruhları kovma ya da büyülere yönelik olarak yapıldığı düşünülmüş. Yazıtlar okunduğunda ise

Dikilitaş'ın Mısır Firavunu Tutmosis'e ait olduğu ve tarihinin M.Ö. 1550'ye kadar gittiği ortaya çıkmış. Aslında çok daha uzun olan sütunun Mısır'dan İstanbul'a gemiyle taşınabilmesi için yarıdan daha fazlasının kesilmesi gerekmiştir. Dikilişi o kadar uzun süre almış ve güçlkle gerçekleşmiştir ki 390 yılında bunu başaran Theodosius Dikilitaş'ın üzerinde durduğu kare bloğa bu devasa anıtın dikilişini betimletmiş ve kaidesine de bunca yıl direnmesine rağmen İmparator Theodosius'a boyun eğmek zorunda kaldığını ve 32 günde nasıl dikildiğini sütunun ağzından aktaran bir kitabe yazdırmıştır. Diğer kabartmalar ise Hipodrom'daki heyecanlı at yarışlarını, Theodosius'un savaşlarını ve yaşantısını konu alır.

Dikilitaş'ın hemen karşısında yer alan sütun ise Örne Sütun adını taşıyor. İki sütun arasında kalan daha küçük boyutlu bronz anıt ise **Yılanlı Sütun**. M.Ö. 5. yüzyılda Perslilere karşı kazanılan zaferin anısına ve bu savaşta ele geçirilen silah, zırh gibi ganimetler eritilerek oluşturulan bu anıt, ilk

olarak Delfi'deki Apollon Tapınağı'na dikilmiştir. Birbirine dolanmış 3 yıldan meydana gelen anıtın tepesinde bir zamanlar mevcut olan ancak günümüze gelemeyen kazanda devamlı olarak bir ateş yakılırdı. Kendi inşa ettirdiği yapıların yanında dünyanın birçok noktasından getirdiği anıtlarla İstanbul'u güzelleştiren Konstantin'in bu anıtı İstanbul'a getirme nedeni ise ilginç. Yılanlardan meydana gelen sütunun mistik güçler taşıdığına ve İstanbul'u yılanlar ve böceklerden koruyacağına inanılmış. Sütundaki yılanların kafaları günümüze ulaşamamışsa da kazılar sırasında ele geçirilmiş olan bir tanesini İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde görebilirsiniz.

Örme Sütun, Hipodrom'da günümüze gelmeyi başarmış anıtların sonuncusu. 944 yılında VII. Konstantin tarafından yaptırılan bu anıt adından da anlaşılacağı gibi taşlardan örülerek meydana getirilmiştir. İnşa ettirildiği yıllarda tepesinde tunçtan bir kürenin de yer aldığı sütunun etrafı, çivi izlerinden de anlayabileceğiniz gibi tamamen tunç levhalarla kaplıydı ve bu levhalarda I. Basileus'un savaşları

betimlenmişti. Ancak 1204–1261 yılları arasındaki Latin İstilası Dönemi'nde bu levhalar sökülerek eritilmiş ve silah, madeni eşya, para basımı gibi işler için kullanılmıştır.

Hipodrom her zaman halkın eğlendiği, heyecanlı nidaların yükseldiği bir yer olmamıştır. Tarihin en kanlı isyanları, isyankârların cezalandırılması, binlerce insanın katledilmesi de burada sahne almıştır. Bizans Dönemi'nde pek çok anıtlı birlikte Ayasofya'nın da yandığı 532 yılındaki ünlü Nika İsyanı burada kanlı biçimde bastırılmış, Hipodrom meydanı ve basamaklarında binlerce kişi askerler tarafından katledilmiştir. Osmanlı Dönemi'nde de yeniçeri isyanlarında önemli rol oynayan ve idamların gerçekleştiği yer yine aynı meydandır.

Hipodrom'un güney ucu bu anıttan günümüze gelebilen tek kısım. Sadece bu bölüme bakarak bile tam haliyle ne kadar görkemli boyutlara sahip olduğunu anlamak mümkün. Henüz Bizans zamanında tamamen tahrip olmasına rağmen Osmanlı Dönemi'nde de saray şenliklerinin

düzenlendiği bir yer olarak İstanbul halkının eğlence merkezi işlevini en azından meydan olarak devam ettirmiştir. Çeşitli oyunlar ve gösteriler bu meydanda yapılmış, Hipodrom'un anıtları Osmanlı minyatürlerinde yer edinmiştir. Bu minyatürlerde, yapılan şenliklerde Örme Sütun ve Dikilitaş'ın arasına çekilen iplerde cambazların, anıtların önünde uzanan caddede esnaf örgütlerinin hünerlerini sergiledikleri ve atlıların gösterileri görülebiliyor. Bizans'ın araba yarışlarının yerini cirit oyunlarının aldığını da yine minyatürler bize kanıtıyor.

Hipodrom Çevresi

Hipodrom ve çevresi aynı zamanda şehrin ilk kurulduğu yer olduğundan İstanbul'un en erken anıtları burada yer alır. Osmanlı Dönemi'nde de yönetim merkezinin aynı yer olması nedeniyle Osmanlı'nın önemli yapıları da bu civarda inşa edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda padişahтан sonra gelen en önemli devlet adamları olan

sadrazamlar kendi konakları için genellikle devlet yönetimi ile ilgili mevzuları görüştükleri Topkapı Sarayı'na yakın olduğundan burasını tercih etmişlerdir. Kanuni Sultan Süleyman'ın veziri ve aynı zamanda damadı olan İbrahim Paşa da sarayını Hipodrom civarına inşa ettirmiştir. Hipodrom'daki anıtların yakınında yer alan bu saray günümüzde **Türk ve İslam Eserleri Müzesi** olarak hizmet veriyor. Müzede Selçuklu ve Osmanlı Dönemi başta olmak üzere 7.yüzyıla kadar giden tarihlere sahip çok değerli halılar ve çeşitli eserler sergileniyor. Özellikle İslam ülkelerinin en önemli sanatsal faaliyetlerinden olan halıları görmek için mutlaka bu müzeyi ziyarette vakit ayırmanızı tavsiye ediyoruz.

Binbirdirek Sarnıcı

İstanbul'un Yerebatan'dan sonra en büyük ikinci sarnıcı olan **Binbirdirek Sarnıcı** da aynı yerde görebileceğiniz bir diğer anıt. Osmanlı durgun su yerine akan suyu tercih ettiği için burası da Yerebatan gibi kullanılmamış ve uzun süre unutulmuş. Tarihi 4.yüzyıla giden, içinde 264 sütunun yer aldığı sarnıç günümüzde zaman zaman sergilere de ev sahipliği yapıyor.

Hipodrom çevresinin en önemli yapılarından birisi de mozaikleri ile mutlaka görmemiz gereken İstanbul'un ilk imparatorluk sarayı olan **Büyük Saray**. Bizans'ın Büyük Sarayı Osmanlı'nın Topkapı Sarayı gibidir. Her ikisi de denize kadar uzanan geniş bir alanda çeşitli dönemlerde eklenen binalarla genişletilen saraylardır. 4. yüzyılda kullanımına başlanan saray 10. yüzyıla kadar sürekli yenilenmiş ancak bu yüzyıldan sonra önemini kaybetmiştir. Bu tarihten itibaren Bizans imparatorlarının gözdesi günümüzde Fatih semti civarında surların dibinde gayet iyi biçimde günümüze gelmeyi başaran Tekfur Sarayı olmuştur.

Hipodrom'dan Marmara Denizi'nin kenarına kadar uzanan geniş bir alanı kaplayan Büyük Saray'ın eski görkeminden çok az iz günümüze gelebilmiştir. Bu izlerden en önemlisini de büyük bir salona ya da avluya ait olduğu düşünülen mozaik yer döşemeleri oluşturur. 450–550 yılları arasına tarihlendirilen ve Erken Bizans Sanatı'nın en güzel örnekleri olarak nitelenen bu mozaiklerde günlük yaşam sahneleri içerisinde son derece gerçekçi biçimde canlandırılmış insan ve hayvan figürlerinden mitolojik karakterlere, av sahnelerinden oyun oynayan çocuklara ve doğal

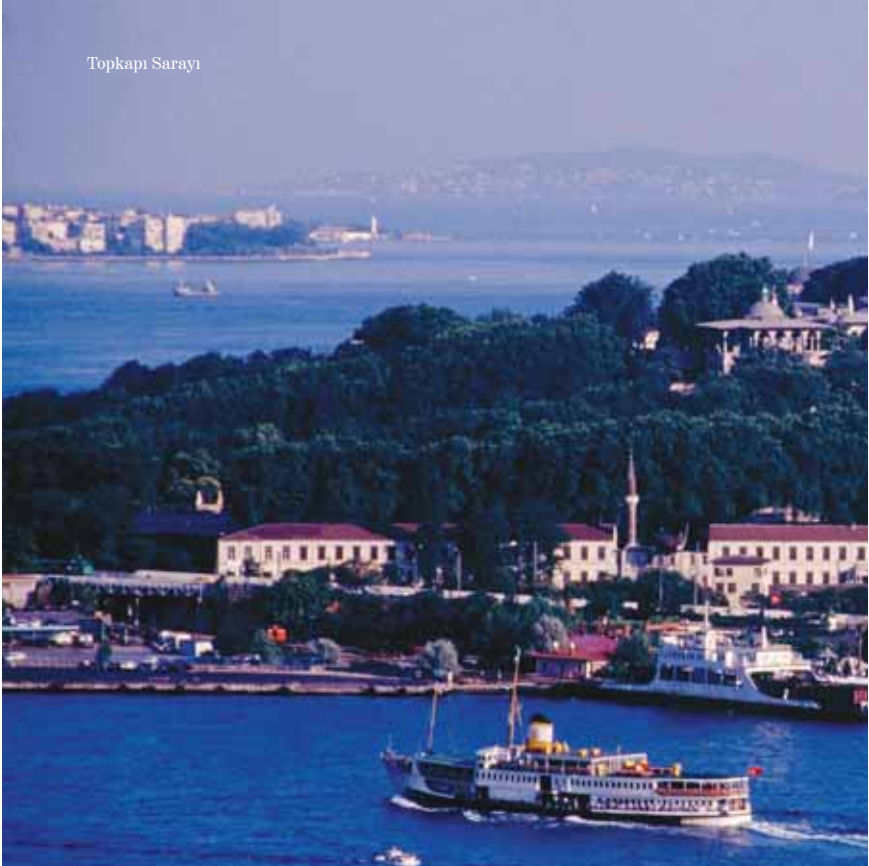
ortamlarında gösterilmiş hayvanlara kadar çok geniş bir yelpazede sahneler canlandırılmıştır. Bu eşi bulunmaz eserler Sultanahmet Camisi'nin deniz tarafında yer alan Arasta Çarşısı içindeki Büyük Saray Mozaik Müzesi'nde sergileniyor. Büyük Saray'ın günümüze gelebilen kısımlarının bir bölümü ise Çatladıkapı'da deniz surlarının bitiği yerde bulunan ve Bizans imparatorlarının yazlık saray olarak kullandıkları bir yer. 842 yılında inşa edilen **Bukoleon** ya da **Hormistas Sarayı** olarak da bilinen yapının mahzeni, kapısı ve mermer sövelerini halen görebilmeniz mümkün.

Günümüzde Küçük Ayasofya Camisi olarak tanınan Sergios ve Bakhus Kilisesi'ne gitmek için Büyük Saray Mozaik Müzesi'nden çıktıktan sonra Küçük Ayasofya Caddesi'ni takip edin. Saraya oldukça yakın olan kiliseyi Konstantin'den sonra İstanbul'u güzelleştirme yolunda en önemli çalışmaları gerçekleştiren Bizans İmparatoru Justinianus 526–530 yılları arasında gördüğü bir rüya üzerine, Hristiyanlığın iki azizinin adına inşa ettirmiştir. Sütun başlıkları ve başlıkların üzerinde tüm iç mekânı dolaşan yazıt yapının orijinaline yani 6. yüzyıla ait ve Erken Bizans Sanatı'nın güzel örneklerinden.

Sokollu Mehmet Paşa Camisi

Bu gezinizi çinileriyle görülmeye değer ve ünlü Türk Mimarı Mimar Sinan'ın eserlerinden birisi olan **Sokollu Mehmet Paşa Camisi** ile bitirdikten sonra tekrar Sultanahmet Meydanı'na dönerek bu büyüleyici atmosfer içerisinde biraz daha vakit geçirebilirsiniz.

Sur-i Sultani İçinde: Topkapı Sarayı

Sur-i Sultani, aralarında Topkapı Sarayı'nın da olduğu surların iç bölümü için kullanılan bir isimdir. Sarayı kara tarafından çeviren surlar Fatih Sultan Mehmet tarafından inşa ettirilmiştir; deniz tarafındaki kısımlar ise Bizans Dönemi'nden kalmadır. Surların içi Bizans ve Osmanlı yapılarına, müzelere ev sahipliği yapar. Bunlar arasında en önemlisi ise Osmanlı sultanlarının 400 yıllık ikametgâhı olan Topkapı Sarayı'dır. İstanbul'un hem Marmara Denizi'ni hem de boğazı gören en güzel noktasına inşa edilmiş Topkapı Sarayı, Avrupa'nın saraylarına pek benzemeyen bir mimariye sahip. Dini yapıları mümkün olduğunca görkemli yapmaya özen gösteren Osmanlı sultanlarının kendi yaşam alanları olan saraylarını sadece ihtiyaçların

giderilebileceği niteliklere sahip mütevazı yapılar olarak inşa etmelerini ise İslam inancının etkisi olarak gösterebiliriz.

Aynı zamanda hem idare merkezi hem padişahın ve eşlerinin konakladığı bir yer olan Topkapı Sarayı'nda önemli bayramlarda padişahın ve tüm Osmanlı devlet eşrafının katıldığı şatafatlı törenler gerçekleştirilir, yabancı elçiler ağırlanır ve hatta yüksek mercili kişilerin idamları da burada yapıldı. Yani özetlemek gerekirse Osmanlı İmparatorluğu tarihinde en önemli olayların yaşandığı mekân hep burası olmuştur.

İstanbul'a gelindiğinde ilk ziyaret edilmesi gereken yerlerden olan saray aslında tek bir binadan çok oldukça geniş bir alana yayılan bir binalar topluluğu. Tarihçesini de tek bir dönemle sınırlandırmak mümkün değil. Fatih'in emriyle yapımına başlanmışsa da kendisi buraya yerleşmeden vefat etmiştir.

1478 yılında II. Beyazıt döneminde biten, yaklaşık 400 yıl boyunca Osmanlı sultanlarının ikametgâhı ve idari merkez olan saray her dönemde ihtiyaçlar doğrultusunda bir şeyler eklenerek büyütülmüştür. 19.yüzyılın ortalarına doğru Osmanlı sultanları yeni ikametgâh olarak Dolmabahçe, Beylerbeyi, Çırağan gibi boğaz kenarına yerleştirilmiş sarayları tercih etseler de Topkapı tamamen terk edilmemiş özellikle Mukaddes Emanetler Dairesi her yıl mutlaka kapsamlı bakımlardan geçirilmiş, sarayda da gerekli görüldüğü zamanlar onarımlar gerçekleştirilmiş ve birçok görevli burada yaşamaya devam etmiştir.

Topkapı Sarayı'na Sultan Ahmet Camisi ve Ayasofya'nın arasındaki yoldan yürüyerek ulaşabilirsiniz. Sarayın içine girmeden önce Bab-ı Hümayun'un hemen karşısında **III. Ahmet Çeşmesi**'ni göreceksiniz. Canlıların yaşamında mutlak bir önemi olan suyun Türklerdeki yeri

ayrıdır. Bir canlının susuzluğunu gidermek en büyük sevap kaynaklarından biridir. O yüzden Anadolu'nun hemen her köşesinde en ummadığınız yerde dahi bir su yapısı, çeşme karşınıza mutlaka çıkar. Aynı zamanda temizliğin de sembolüdür çeşmeler. O yüzden Selçuklular gibi Osmanlılar da yerleşim yeri kurdukları her noktada mutlaka anıtsal çeşmeler inşa ettirmişler ve en güzel bezemelerle süslemişlerdir. Daha önce de belirttiğimiz gibi İstanbul'un tek handikabı su kaynaklarının yetersizliği. Ancak Osmanlı Bizans'taki gibi sarnıçlar yerine bu tür anıtsal çeşmeler inşa ettirmiştir. Çünkü durgun sudan daha çok akan suyun temiz olduğuna ilişkin bir inanç hâkim. Osmanlı'nın en anıtsal çeşmelerinin yer aldığı kent ise tahmin edebileceğiniz gibi İstanbul. Bir zamanlar 10.000'in üzerinde bir sayıya ulaşan çeşmelerden günümüze gelenler az sayıda olsa da her biri anıtsallıkları ile göz kamaştırırlar. İstanbul'un ve hatta tüm Osmanlı İmparatorluğu'nun en güzel örneği olan III. Ahmet Çeşmesi 1728 tarihli. Üzerindeki yazılar Osmanlıca şiir ve kasideler.

Bu büyüleyici çeşmeyi arkanızda bıraktıktan sonra karşınıza çıkacak olan anıtsal Saltanat Kapısı yani **Bab-ı Hümayun** Osmanlı Dönemi'nde olduğu gibi günümüzde de sarayın ana girişi. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde inşa ettirilen kapının üst kısmında varisi olmadan ölenlerin servetlerinin emanete ve ardından sultan hazinesine aktarıldığı Beytülmal bulunuyor. Bab-ı Hümayun'dan girdikten sonra karşınıza çıkacak ilk avlunun adı Alay Meydanı.

Harem, Topkapı Sarayı

Osmanlılar döneminde Topkapı'nın birçok bölümü halktan kişilere kapalıydı. Ancak sarayın en büyük avlusu olan Alay Meydanı'na belli günlerde halk da girer ve burada gerekli mercilerle görüşebilirdi. Avluda Bab-üs Selam'a kadar uzanan ve iki tarafında asırlık ağaçların yer aldığı yol Osmanlı sultanlarının savaşa giderken kullandıkları, tahta çıkarken dağıtılan bir çeşit bahşış olan cülus törenlerinin yapıldığı, yabancı ülke elçilerinin geçtikleri yol. Yani Osmanlı tarihinin pek çok önemli olayının ilk şahidi.

Bu avluda Bizans ve Osmanlı Dönemi yapılarından bazıları da karşınıza çıkacak. Konstantin Dönemi'nde inşa edilen, Bizans'ın ilk kiliselerinden olan **Aya İrini** 532 yılında meydana gelen Nika İsyanı'nda yakılmış, Ayasofya gibi yine imparator Justinianus tarafından tekrar inşa ettirilmiştir. Mimari yapısı nedeniyle çok iyi bir akustiğe sahip olan Aya İrini bu yüzden konserlerin en gözde mekânlarından birisi. İstanbul Festivali sırasında kentte iseniz kendinize bu tarihi mekân içinde eşsiz bir müzik ziyafeti çekebilirsiniz. Diğer zamanlarda ise kapalı ve sadece özel izinle gezilebiliyor.

Aya İrini'nin arkasında günümüze gelebilmiş en önemli yapı **Darphane-i Amire**. Osmanlılar zamanında başlayan para basımı 1967 yılına kadar bu binada devam etmiştir. İçinde para basımının aşamalarını da gösteren dökümhane, çarkhane, sikkehane, tamirhane, kalıp atölyesi gibi bölümler bulunan binada değerli madenlerden eşya ve mücevher imalatı da gerçekleştirilirdi.

Bab-ı Hümayun'dan başlayarak devam eden yolun sonunda, iki yanında Orta Çağ şatolarının kulelerine benzeyen kısımların yer aldığı bir kapı göreceksiniz. Burası iki avluyu birbiriyle birleştiren **Bab-üs Selam Kapısı**. Kapıdan II. Avlu'ya girdikten sonra bugün gişelerin ve x-ray

cihazlarının bulunduğu kısımların daha yüksek platformlar halinde olduğu dikkatinizi çekebilir. Bunun nedeni Osmanlılarda çok önemli yeri olan divan toplantılarına katılan askeri sınıfların üst düzey görevlilerinin burada toplanıyor olmaları. Bu avlunun ismi **Divan Meydanı**. Osmanlı askeri teşkilatında görevli askerlere 3 ayda bir ulufe denilen maaşlar bu meydanda verilmekteydi. Elçilerin kabul törenleri de burada yapılırdı. I. Avlu'da olduğu gibi burada da Divan'ı Hümayun'a yani Osmanlı divan toplantılarının yapıldığı yere ve Bab-üs Saade'ye doğru uzanan bir yol mevcut. Bu yolun adı ise **Vezir Yolu**.

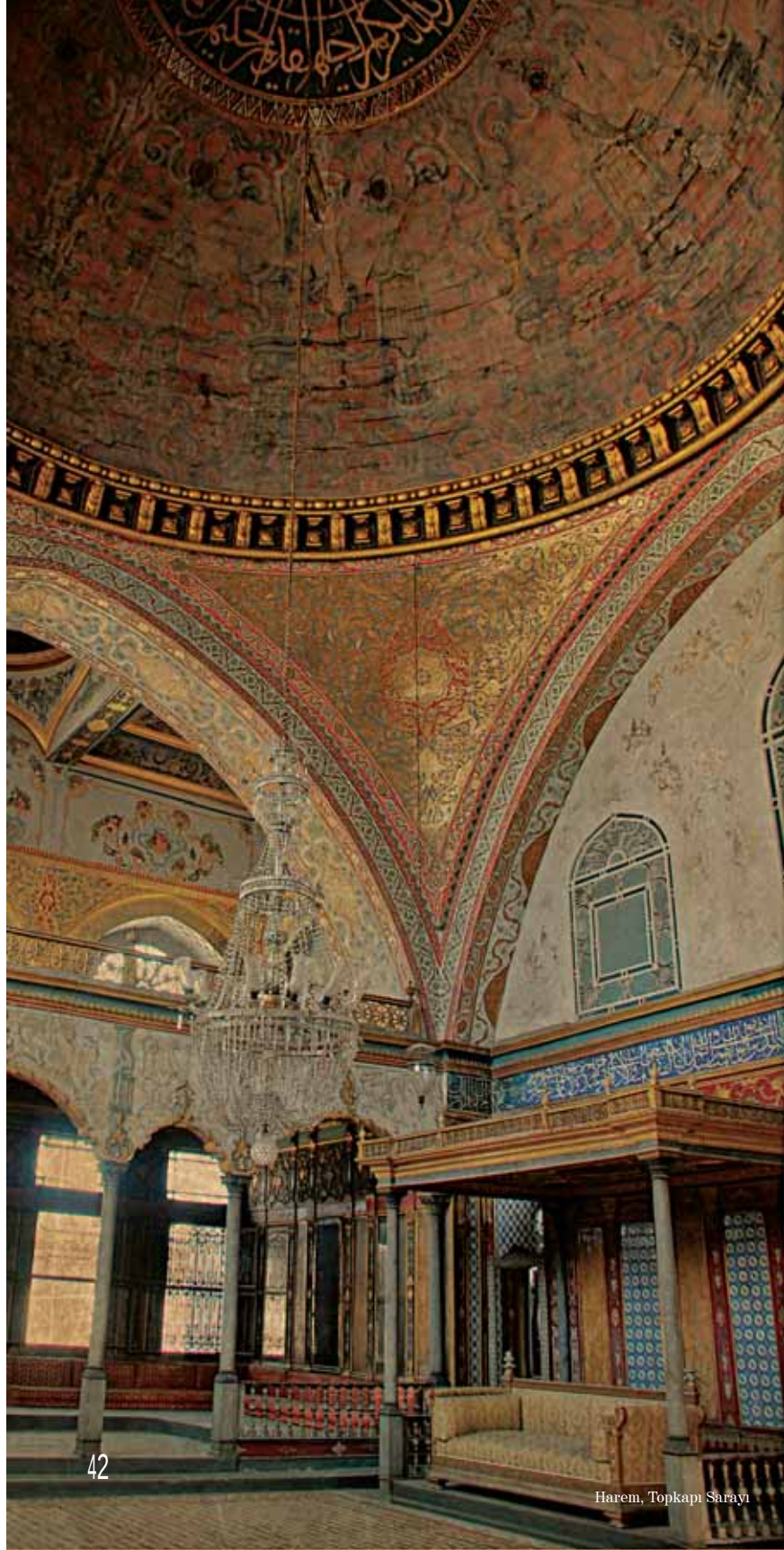
Avlunun sağında kalan **saray mutfakları** fabrikaları andıran bacalara sahip. Bir bölümü sarayın da inşa edildiği 15.yüzyıla ait olan bu mutfakların onarımını Mimar Sinan gerçekleştirmiş ve yapıları günün ihtiyaçlarına göre şekillendirmiştir. Günlük olarak hazırlanan yiyeceklere ek olarak önemli günler ve büyük şenliklerde de ziyafet yemekleri kalabalık bir görevli topluluğu tarafından burada pişirilirdi.

Padişaha has yemekler ise ayrı bir bölüm olan padişah mutfağında baş aşçı tarafından hazırlanırdı. Günümüzde bu mutfaklar Osmanlı'ya hediye gelmiş çok nadide Çin ve Japon porselenleri, Osmanlı mutfağında kullanılan bakır, porselen ve camdan çeşitli mutfak eşyalarının sergilendiği müzeler olarak hizmet vermektedir.

Daha önce de bahsettiğimiz gibi Topkapı Sarayı tek seferde tamamlanmamış, zaman içinde ihtiyaçlar doğrultusunda yapılan eklemelerle büyütülmüştür. Avlunun solunda mutfakların tam karşısında kalan ve bu avlunun en önemli kısmı Divan-ı Hümayun da Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde inşa edilmiştir. Divan, Osmanlıların en önemli devlet işlerinin görüşüldüğü toplantıları tanımlamak için kullanılır. Bu toplantılarda halkın problemlerinden, devlet atamalarına kadar her türlü sorun ele alınırdı. İki yanında yer alan kısımlar ise bu bölümle ilişkili olan Divan-ı Hümayun Kalemi ve Defterhane.

Fatih Sultan Mehmet'e kadar divan toplantılarına padişahlar başkanlık ederlerken, daha sonra Vezir-i Azamlar bu görevi üstlenmişlerdir. Bunun nedeni olarak padişahın yanında görüşülmesinden çekinilebilecek şeylerin de rahatça konuşulmasına imkân tanınması gösterilir. Kubbealtı'nın duvarlarından birinde

görebileceğiniz altın yaldız demir parmaklıklı kısım padişahların zaman zaman toplantıları izledikleri Kafes-i Müşebbek. Toplantıların burada yapılması 18.yüzyılda Bab-ı Ali'ye taşınılmasına kadar devam etmiştir. Günümüzdeki görünümüyle külahlı bir kuleyi andıran kısım ise Adalet Kasrı. Diğer bölümlere göre yüksek yapılmış olmasının nedeni de Osmanlı'da adaletin her şeyin üstünde yer aldığına sembolik bir şekilde ifade edilmek istenmesi. Divan-ı Hümayun'un bitişğinde devlet hazinelerinin saklandığı Hazine Bölümü mevcut. Doğal olarak sarayın en sıkı korunan bu bölümünde vergilerden elde edilen gelirler toplanır ve sadece padişah mührünü taşıyan sadrazam tarafından açılabilirdi. Bugün ise bu bölüm, sergilenen eserler arasında Osmanlı padişahlarına ait silahların da olduğu "silahlar seksiyonu" olarak kullanılıyor.

Topkapı Sarayı, binaları ile dışarıdan oldukça sade bir görünüme sahip olmakla birlikte yapıların içleri en güzel biçimde süslenmiştir. Bu süslemelerin en güzel örnekleri ise Harem'de yer alır. Ayrı bir bilet alarak girebileceğiniz Harem, Topkapı Sarayı'nın en ilgi çekici yeri. Padişah ailesi ve harem görevlileri dışında kimsenin giremediği, Topkapı Sarayı'nın en yasaklı ve gizli yeri olan bu yüzden hakkında çok az şey bilinen harem ile ilgili olarak hikâyeler yazılmış, Avrupa'nın en ünlü ressamı hayallerindeki haremi tuvallerine aktarmışlardır. Bu gizlilik ve yabancı gözlerden saklanma III. Selim Dönemi'ne kadar sürmüş, ilk kez bu padişah zamanında yabancılar hareme girebilmişlerdir. Osmanlı saray mimarisinin gelişiminin takip edilebileceği harem cariyelerin odalarından oluşmakla birlikte, odaların bir bölümü şehzadelere, harem ağalarına ve diğer görevlilere ayrılmıştır.

Haremdeki oda sayısı 300'ü bulur. Bunun dışında 9 hamam, 2 cami ve hastane de vardır. Bu odaların içinde en görkemlileri haremde en yetkili kişisi olan Valide Sultanlara yani padişahların annelerine ait olan kısımlardır. Bazı odaların adı yaptıran padişahın ismiyle anılır. Örneğin Mimar Sinan'ın eseri olan III. Murat Odası gibi. Osmanlı padişahları tarafından kendi adlarına inşa ettirilmiş olan bu odalar çini süslemeleri ile göz kamaştırıcıdır.

Topkapı Sarayı'nın en önemli bölümlerinden bir diğeri ise II. Avlu'dan III. Avlu'ya geçişi sağlayan Bab-üs Saade'dir ve saraydaki kapıların içerisinde en önemlisidir. Bayramlarda ve törenlerde padişah bu kapı önünde oturur, törenler kapının önünde uzanan avluda gerçekleştirilirdi.

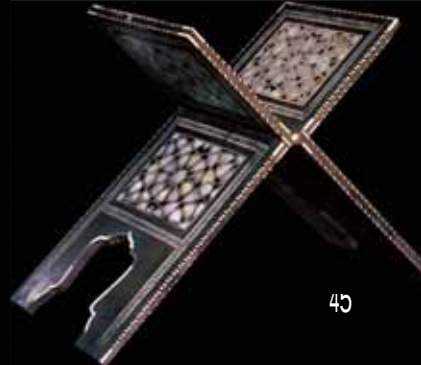
Kapıdan girdiğinizde hemen karşınızda göreceğiniz yapı, Osmanlı sultanlarının yabancı elçileri kabul ettikleri yer olan Arz Odası. Bu kısmın arkasındaki Enderun Kütüphanesi ve Ağalar Camisi'nin dışında Topkapı Sarayı'nın en gözde ziyaret yerinin burası olmasının nedeni avlu çevresine sıralanmış odalarda sergilenen

Topkapı Sarayı Hazinesi'ne ait en güzel eserler. Hollywood yapımı filmlere de konu olan Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenen eserlerin

her biri hem maddi yönleriyle hem de taşıdıkları anlamlar dolayısıyla paha biçilemez nitelikte. 600 yıldan daha uzun bir süre varlığını devam ettiren ve bu dönemde dünyanın en önemli ve zengin imparatorluğu olan Osmanlıların tüm zenginliklerinin aktarıldığı yer Topkapı Sarayı oldu. O günlerin ihtişamından günümüze kalanlar arasında Osmanlı imparatorlarına diğer devletlerin yöneticilerinden gelen hediyeler, paha biçilmez mücevherlerle bezeli süs eşyaları, padişahların kullandığı silahlar, giydikleri giysiler bulunuyor.

Topkapı Sarayı'ndaki sergi salonları içerisinde en önemli ve şüphesiz en kutsal olarak kabul edileni ise padişahların özel odası anlamına gelen has odalar ve sarayın arzhane ve diğer bölümlerinin düzenlenmesiyle meydana getirilmiş Mukaddes Emanetler Dairesi. Müslümanlar için çok önemli sayılan ve kutsal değeri bulunan eşyalar burada sergilenir. Bunların arasında Hz. Muhammed'e ait emanetler, Kâbe Kapısı'nın altın ve gümüş işlemeli anahtarları ve Hz. Musa, Hz. Davud, Hz. İbrahim, Hz. Yusuf gibi diğer peygamberlere ait olan hatıra eşyalar, İslamiyet'in dört halifesine ait silahlar bulunur. Osmanlı sultanlarının her yıl hac mevsiminde düzenli olarak Müslümanlığın kutsal mekânları olan Mekke ve Medine'ye değerli hediyeler göndermeleri adettendi. Bu değerli hediyelerin yüklendiği kervanların uğurlandığı yer de burasıydı.

Sofa Camisi, Topkapı Sarayı

Topkapı'nın son olarak ziyaret edebileceğiniz yer 17. yüzyılın başlarında genişletilmiş ve yeni köşkler yapılmış olan IV. Avlu ya da Sofa-i Hümayun olarak da adlandırılan teras kısmı. IV. Murat'ın 1636'da Revan'ı, 1639'da ise Bağdat'ı fethetmesinin anısına yapılmış, Topkapı Sarayı'nın en güzel köşkleri olan Revan Köşkü ve Bağdat Köşkü burada yer alıyor.

Not: Müzeyi salı günleri haricinde haftanın her günü 09.00- 17.00 saatleri arasında ziyaret edebilirsiniz. Müzenin bazı bölümleri çeşitli dönemlerde gerçekleştirilen restorasyonlar nedeniyle kapalı olabiliyor. Daha sağlıklı ve ayrıntılı bilgi alabilmek için sürekli güncel tutulan www.topkapisarayi.gov.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

Tarihin Tanıkları: İstanbul Arkeoloji Müzeleri

Sur-i Sultani yalnızca Topkapı Sarayı'ndan ibaret değil. Surlar içerisinde sadece İstanbul'un değil dünyanın en önemli müzeleri arasında gösterilen Arkeoloji Müzesi, Eski Şark Eserleri Müzesi ve Çinili Köşk Müzesi'nden oluşan İstanbul Arkeoloji Müzeleri de yer alıyor.

Müzelere girişte solda yer alan ilk bina I. Dünya Savaşı'ndan önce Osmanlı toprakları olan Mısır, Suriye, Filistin gibi yerlerden gelen ve Anadolu'dan ele geçen nadide eserlerin sergilendiği **Eski Şark Eserleri Müzesi**. Müzenin en önemli eserleri arasında dünyanın en eski yazılı anlaşması olan Kadeş Antlaşması da yer alıyor. Bunun yanında sayısı 75.000'i bulan çivi yazılı tabletiyle de dünyanın önde gelen müzeleri arasında gösteriliyor.

İstanbul Arkeoloji Müzesi

İskender Lahdi ve Ağlayan Kızlar Lahdi gibi dünyanın en gözde iki eseriyle birlikte Anadolu başta olmak üzere dünya kültürüne yön vermiş pek çok uygarlığa ait eserin sergilendiği **İstanbul Arkeoloji Müzesi**, arkeoloji müzelerinin ana

binasını oluşturuyor. Yakın zamanlarda yapılan ek binasıyla sergileme kapasitesi daha da artan müzenin 19.yüzyıl sonlarında yapılmış eski binasının iki katında antik çağlardan Bizans'a kadar dönemlerinin en güzel heykelleri, lahitler, sikkeler sergileniyor. Altı katlı ek binanın ise günümüzde dört katı sergilemeye açık durumda. Giriş bölümü çocukların tarihe olan meraklarını gidermek ve tarihi sevdirmek için düzenlenmiş.

İstanbul'un tarihini daha yakından öğrenmek isteyenler için 1. katta "Çağlar Boyu İstanbul" bölümü mevcut. 2. katı ise Anadolu'nun en önemli antik kentlerinden olan ve ünlü Troia Savaşı'nın da gerçekleştiği Troia başta olmak üzere Anadolu'nun çeşitli yerlerinde ele geçen buluntuların sergilendiği "Çağlar Boyu Anadolu ve Troia" bölümüne ayrılmış. En üst katta ise bir zamanlar Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içerisinde kalan Suriye, Filistin gibi bölgelerden elde edilen eserler sergileniyor.

Arkeoloji Müzesi'nin kapısının karşısında yer alan müze ise **Çinili Köşk Müzesi**. İstanbul'un en eski sivil mimari örneklerinden olan köşkün yapım tarihi 1472. Adını cephesinde görülen mozaik çini bezemelerden alıyor. Adıyla bağdaşır biçimde de müzede Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'ne ait çok sayıda çini ve seramik sergilenmektedir.

Topkapı Sarayı'nın Bahçesi: Gülhane Parkı

G tler Sütunu, Gülhane Parkı

Sur-i Sultani dünya tarihinin büyük bölümünün özetini sunan yapılar dışında doğal güzellikleri ile de ünlü bir yer. Bu mekanların ilk sırasını ise Gülhane Parkı alıyor. Lale, günümüzde başka ülkelere atfedilen bir  i ek. Belki sizin de zihninizde lale ile  zdeşleştirdiğiniz ülkeler var. Ancak şunu bilmeniz gerekir ki bu ülkelerin hepsine ilk lale tohumları Osmanlı Dönemi'nde İstanbul'dan gitmiştir. Eğer mevsiminde giderseniz Gülhane Parkı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun en çok tartışılan dönemlerinden birine dahi adını veren bu çiçeğin farklı türlerini bir arada görebilir, asırlık ağaçların gölgesinde serinleyebilirsiniz. Marmara Denizi'nin en panoramik görüntüsüne sahip Gülhane Parkı Topkapı'nın Haliç ve Boğaza bakan kısmında yer alıyor. Burası aynı zamanda Osmanlı'da yeni

bir dönemin açıldığını haber veren Tanzimat fermanının da okunarak halka duyurulduğu yer. Osmanlı İmparatorluğu'nun bu önemli dönemine ait belgeler ve fotoğrafların sergilendiği **Tanzimat Müzesi**'ni de Gülhane Parkı geziniz içinde ziyaret edebilirsiniz.

Gülhane Parkı'nın Has Ahırlar Bölümü **İslam Teknoloji Müzesi** olarak kullanılmaktadır. Bu binada 8.-16.yüzyıl arasında Müslüman bilim adamlarının icat ettiği ya da tasarladığı çeşitli araç gereçlerin yazılı kaynaklara dayanarak yapılmış örnekleri sergilenmektedir. Bunlar arasında özellikle dikkat çekici olanlar 9. yüzyılda 70 coğrafyacı ve astronomun 30 yılda hazırlamış olduğu bir dünya haritası ve günümüz saat sistemlerine uygun çalışan dünyanın en eski saati. İslam âlimlerinin dünya bilim tarihine yaptığı katkıları öğrenmek isterseniz ziyaret etmenizi tavsiye ederiz.

Mese'den Divanyolu'na: İstanbul'un Meydan ve Anıtları

Bizans Dönemi'nde İstanbul iki ana caddeye göre düzenlenmişti. Bunlardan birisi Haliç ve Marmara Denizi'nde yer alan limanlar arasında uzanan Kardo, diğeri ise üzerinde Bizans'ın yedi meydanının olduğu Mese Caddesi idi. Kardo Caddesi limanlar arası bağlantıyı sağladığından ticari nitelikli bir yol gibi görünürken Mese Caddesi daha önemli bir işleve sahipti. Her şeyden önce Bizans'ın dünyanın merkezi olarak gördüğü İstanbul'dan tüm dünyaya açılan yolların başlangıcı ve ilk metrelerini Mese meydana getirirdi. İmparatorlar savaşa giderken ve zaferle dönerken günümüz Yedikule'nin olduğu yerde bulunan ve Mese Caddesi'nin surlar dışına çıktığı Altınkapı'nın altından geçerlerdi.

Bu önemli cadde üzerinde farklı Bizans İmparatorları kendi adlarını taşıyan meydanlar meydana getirmişler ve bazıları günümüze kadar ulaşmayı başaran anıtlarla süslemişlerdi. Birbirlerine eşit mesafelere yerleştirilmiş olan bu meydanlar günümüze gelemese de anıtlardan

bazıları bu meydanların işaretleri olarak halen görülebiliyor.

Bizans Dönemi'nin bu önemli yolu Osmanlı Dönemi'nde de unutulmamış, önemini kaybetmemiş, kullanımına devam edilmiştir. Sadece kentin kendisi gibi o da Osmanlı ile birlikte kimlik değiştirmiştir ve Divanyolu adını almıştır. Yolu bu ismi almasının nedeni Topkapı Sarayı'ndaki divan toplantılarına katılan vezirlerin dönüşte bu yolu kullanmalarıdır. Ancak isim değiştirse de kaderi sürekli aynı kalmıştır. Her iki imparatorluğun da en önemli olayları burada gerçekleşmiş, isyana katılanlar bu yolu kullanmış, imparatorları ve vezirleri tahtlarından indirmek isteyenler saraya bu yolla ulaşmıştır. Kısaca İstanbul'un ve imparatorlukların tarihi bu yol ile birlikte şekillenmiştir.

Cadde üzerindeki bu meydanların ilki günümüz Sultanahmet Meydanı'na yakın bir konumda bulunan **Agusteion Meydanı**. Roma Dönemi'ndeki anlayışın devamı olarak Bizans Dönemi'nde de meydanlar ya da forumlar çeşitli binalarla çevrelenirdi. Augusteion Meydanı, Bizans İstanbulunun günümüze gelen en önemli anıtları olan Büyük Saray, Hipodrom ve Ayasofya ile çevrelenmiş durumdaydı. Bu meydanın bir diğer önemi de İstanbul'un dünyanın merkezi olarak kabul edildiği yıllara ait Million Taşı'nın da burada yer almasından kaynaklanır. Günümüzde Yerebatan Sarnıcı'nın yanında çok dikkat çekmeyen insanların yanından yürüyüp geçtikleri kırk bir sütun gibi görünse de Bizans Dönemi'nde tüm yolların başlangıcı ve sıfır noktasını gösteren önemli bir anıttı.

Bizans'ın Mese Caddesi-Osmanlı'nın Divanyolu kabaca günümüzde tramvay hattının uzandığı cadde. Bu hattı takip ederek diğer meydanlara ulaşabilmek mümkün. Osmanlı Dönemi'nde de önemli olan bu yolda Osmanlı eserlerini de ziyaret etmek geziden alınacak zevki daha da artıracaktır. Sultanahmet Meydanı'ndan ayrıldıktan sonra ilk görebileceğiniz yer de yolun solunda kalan **Firuz Ağa Camisi**. İstanbul'un en eski camilerinden ve 1491 tarihli. Minaresi ise diğer tek minareli camilerden farklı olarak sol tarafta bulunuyor.

Daha sonra sağınızda **Kızlarağası Mehmet Ağa Medresesi** ile karşılaşacaksınız. Çemberlitaş yavaşça görünmeye başladığında dikkatinizi ona verip çevrenizdeki diğer önemli eserleri gözden kaçırmayın. Bunlardan birisi de Çemberlitaş'a yaklaşırken karşınıza çıkacak olan 1840 tarihli Sultan II. Mahmut Türbesi. Türbede Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde yaşamış ve en etkili padişahlarından olan II. Mahmut,

Abdülaziz ve II. Abdülhamit'in mezarları yer alıyor. Agusteion'dan sonra Mese Caddesi'nin üzerinde yer alan ikinci meydan olan **Konstantin Meydanı**'na halen **Çemberlitaş** bekçilik yapar. Bizans Dönemi'nde forumların ortasına Roma geleneğinin devamı olarak, imparator adına sütunlar dikilirdi. Konstantin Meydanı, İstanbul'u başkent yapan İmparator Konstantin tarafından yaptırılmış, diğer meydanlar gibi burası da heykeller ve anıtlarla bezenmişti. Bunların arasında yer alan tunç heykeller, Latin istilası sırasında eritilerek yok edilmiştir. Çemberlitaş'ın üzerinde de Konstantin'in heykeli bulunurdu. Ancak şiddetli bir fırtınada devrilmiş ve altında kalan pek çok kişiyi de öldürmüştür. Sütunun gövdesini oluşturan porfir taşlar ise zamanla çatladığından demir çemberler içine alınmış bu yüzden adı Çemberlitaş'a dönüşmüştür. Çemberlitaş'ın altında bir şapel bulunduğuna ve Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği haça ait parçaların burada yer aldığına inanılmaktaydı. Çemberlitaş da inanışa göre bu şapele girişi koruma altına

almak amacıyla inşa edilmişti. Bunu öğrenen pek çok kişi bu kutsal haça ulaşmak için kaçak tüneller açarak sütunun altına girmeye çalışmış ancak hiçbir başarılı olamamıştır.

Theodosius Meydanı'ndan sonra Mese Caddesi ikiye ayrılırdı. Bu yollardan birisi günümüzde Aksaray'a dönerek Yedikule ve Altıncapı'ya giderdi. Diğerisi ise günümüzde Edirnekapı olarak bilinen yola doğru devam ederdi. Tramvay hattını terk ederek Edirnekapı istikametinde devam ederseniz sırasıyla iki meydanı daha görebilirsiniz. Bunlardan ilki de Şehzadebaşı'nda bulunan **Philadelphion Meydanı**. Ancak bu meydanın varlığını gösteren hiçbir anıt günümüze ulaşmayı başaramamıştır.

Ziyaret edeceğimiz bir sonraki meydan ise "Kıztaşı" olarak bilinen "Markianos Sütunu"nun bulunduğu, Fatih Semti'nde İskenderpaşa Meydanı üzerinde yer alan **Amasterianon Meydanı**. Günümüzdeki adını kaidesinde yer alan kabartmalardan alan bu anıtla ilgili de halk arasında çok sayıda efsane anlatılır. Bunlardan birisi de Ayasofya'nın inşası için bu sütunu sırtında taşıyan ancak bir cinin kendisini kandırması yüzünden taşı buraya bırakan sonra da yerinden hareket ettiremeyen bir kız ile ilgili. Bir diğer efsaneye göre ise taşın bakire olmayan kadınların önünde eğilerek onları ifşa ettiğine inanılıyor. Gerçekte ise M.S. 455 yılında İmparator Markianos adına diktirilmiş bu sütunun üzerinde yer alan kabartmalar zafer tanrıçaları olan Nikeler. Bu yüzden büyük ihtimalle imparatorun zaferleriyle ya da ona iyi şans dilemeyle alakalı bir anıt. Üzerindeki bronz Markianos Heykeli de İstanbul'daki birçok anıtla birlikte 13.yüzyılda Avrupa'ya kaçırılmıştır.

Eminönü'nden Süleymaniye'ye Süleymaniye'den Eminönü'ne

Sirkeci'nin en önemli yapısı Sirkeci Gar Binası, Osmanlı'nın son dönemlerinde sayıları artan yabancı mimarlara ait eserlerden birisi ve yıllarca Osmanlı'nın Avrupa'ya açılan kapısı, Osmanlı'nın bu gizemli başkentini ve mistik doğuyu merak eden Avrupalıların da Asya'ya yapacakları yolculuklarında ilk adımları attıkları yer olmuş. Tarihi 1890 yılına kadar uzanan bu bina inşa edilirken İstanbul'un karakterine uygun özelliklere dikkat edilmiş, doğu ile batıyı birleştiren İstanbul gibi bu binada doğuya özgü mimari tarzlar ile batı mimarisinin öğelerini bir araya getirmeyi başarmıştır. Garda yer alan müzede Osmanlı demiryolları ve Sirkeci Garı ile ilgili eserler sergilenmektedir.

Eminönü'nde sizi ilk karşılayacak yapılardan bir diğeri ise merdivenlerinde güvercinlerin eksik olmadığı **Yeni Cami**. 1597'de başlanıp 1663 yılında yani tam 66 yılda bitirebilen bu

yüzden Osmanlı tarihinde en uzun sürede inşa edilen cami unvanını da elinde tutan Yeni Cami'nin özellikle çini ve sedeflerle bezenmiş mahfili görülmeye değer. Yeni Cami, külliye yapılarından birisinin İstanbul'un en eski ve en büyük çarşılarından olan **Mısır Çarşısı** olması ile de önemli. Her yönden dünyanın en önemli kentlerinden olan İstanbul'da Mısır'dan getirilen malların satıldığı ve önünde Mısır'dan gelen gemilerin durduğu Mısır Çarşısı günümüzde de barındırdığı her türlü baharat ve ürünlerle yerli ve yabancıların İstanbul'a geldiklerinde mutlaka uğradıkları bir alışveriş mekânı. İstanbul'un en turistik noktalarından olan Mısır Çarşısı bu özelliğiyle yüzlerce yıl öncesinde olduğu gibi hala farklı kültürlerin buluşma noktası.

İstanbul'un en güzel camilerinden olan Mimar Sinan eseri **Rüstem Paşa Camisi**'ni görmek için Haliç'ten uzaklaşarak dar sokakların arasına dalmanız gerekiyor. Yüksek bir platform üzerinde kurulduğu için İstanbul silüetine hâkim yapılardan birisi olan bu camiye yaptıran kişi Kanuni'nin sadrazamı ve damadı olan Rüstem Paşa. Aslında cimriliği ile ün yapmış olan Rüstem Paşa bu caminin yapımında ise hiçbir masraftan kaçınmamış ve içini 16.yüzyıl İznik çinilerinin en güzel örnekleri ile doldurmuştur. Bu yüzden caminin içi adeta bir çini müzesini andırıyor.

Bir sonraki ziyaret noktamız olan Süleymaniye'nin minareleri size yol gösterecek. Biraz yokuş çıktıktan sonra külliye'nin avlusunu çevreleyen duvarlarla karşılaşacaksınız. Bu duvarları da bir

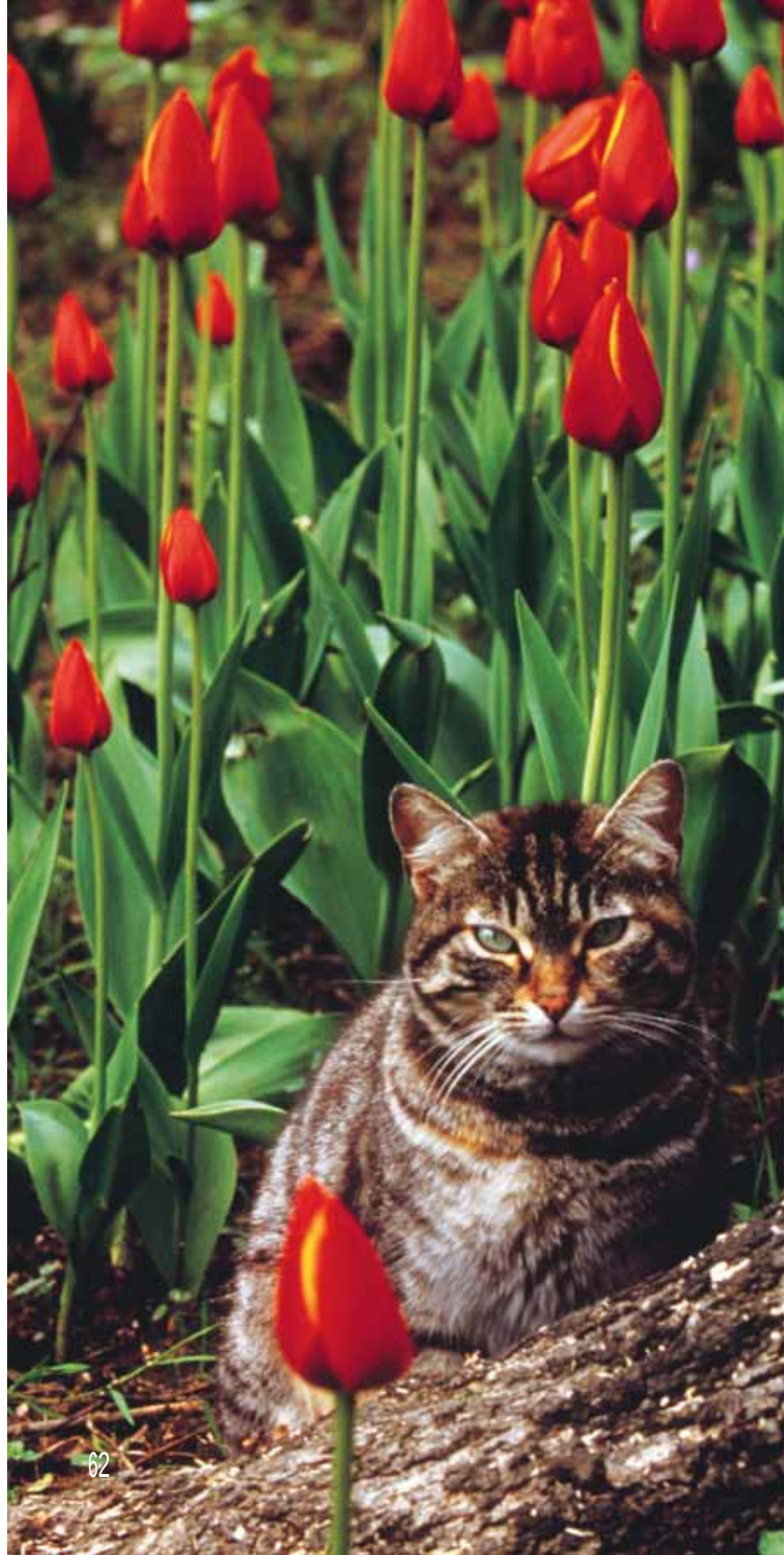
süre takip ederek cami ve türbelerin yer aldığı avluya girişi sağlayan kapılara ulaşabilmeniz mümkün olacak.

Tüm semte adını veren, İstanbul'un en anıtsal yapılarından olan Süleymaniye Camisi ve Külliyesi 1550/1557 yılları arasında Osmanlı'nın dahi mimarı, Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir. Adını aldığı "Muhteşem" lakaplı Kanuni Sultan Süleyman'ın şanına yakışır biçimde yapılan cami ve külliye binaları İstanbul'a hâkim yedi tepeden birisinin üzerine yerleştirilmiştir. Mimar Sinan'ın İstanbul'da inşa ettiği en anıtsal eser olmasının nedeni de kendisinin dünyanın en önemli mimarları arasında olmasına katkı sağlayan bu büyük sultanı yüceltmek olmalıdır. Mimar Sinan'ın "kalfalık eserim" dediği caminin görkemli boyutlarına rağmen genel olarak sade bir karakter de olması ise Kanuni'nin tutumuna bağlandığı gibi bazı araştırmacılar yapının mimari özelliklerini ortaya çıkartmak amacıyla Mimar Sinan tarafından bu şekilde tasarlandığını ileri sürmektedirler. Mihraptaki az sayıda çini dışında iç mekânına da sadelik hâkimdir.

Caminin esas ilgi çekici yönleri ise ne oranda keşfedebildiğinizle ilişkilidir. Örneğin, kafanızda soru işareti oluşturabilecek yüzyıllar boyunca sürekli depremlere sahne olmuş İstanbul'da bu anıtsal ve devasa yapının nasıl ayakta kalabildiği sorusuna burada cevap bulabilir, içeride 450 yıldır yanan yüzlerce kandile rağmen niye

hiç is izi görülmediğinin cevabını da öğrenebilir, içerideki mükemmel akustiğin nasıl sağlandığını kendiniz keşfedebilirsiniz. Bu soruların cevabının hepsi Mimar Sinan'ın dehasında gizli. İstanbul'da çok sık meydana gelen depremlerde yapının hasar görmemesi için caminin temelinde deprem dalgalarını emen ardıç ağaçları yerleştirmiştir. İçeride yanan yüzlerce kandil ve mumdan çıkan islerin duvarlara ve üst yapıya zarar verip kirletmemesi için de dâhiyane bir çözüm bulunmuştur. Cami öylesi bir planda inşa edilmiştir ki caminin içinde dolaşan hava akımı ile tüm bu isler giriş kapısı üzerinde yer alan is odasında toplanır. Bu islerden de daha sonra Osmanlı'nın padişah fermanlarının da yazıldığı mürekkepler olarak yararlanılırdı. Bir diğer deha göstergesi de caminin kubbesi. Kubbede kullanılan 255 çömlek ile hem içerideki ses akustiği mükemmelleştirilmiş hem de ısı yalıtımı sağlanmıştır. İstanbul'daki tüm sultan camileri gibi bu da çok minareli inşa edilmiştir. Eğer bir cami çok minareli ise ya sultan ya da sultan ailesinden biri tarafından yaptırılmış demektir.

Küllîye'nin diğer binaları oldukça geniş bir alanı kaplar ve her bir yapı birbirinden değerli ve estetik özellikler gösterir. Muhteşem lakaplı Kanuni Sultan Süleyman'ın türbesinin değerli taşlarla süslü kubbesi adeta yıldızlarla bezeli bir gecede gökyüzüne bakıyorsunuz hissi uyandırır, duvarları da en güzel İznik çinileriyle bezelidir.

Avludaki diğer bir türbe Kanuni'nin eşi Hürrem Sultan'a aittir. Külliye'nin farklı derece ve çeşitte eğitimlerin verildiği dört medresesi vardır. Darüşşifası modern araştırma hastaneleri ve tıp fakülteleri anlayışında inşa edilmiştir. İki bölümü olan darüşşifanın bir bölümü eğitim, diğeri ise hastalara ayrılmıştır. Mimar Sinan'ın türbesi de külliyenin köşesinde tek başına yer alan sade bir yapıdır. Meydana getirdiği yüzlerce görkemli eserin her biri en görkemli biçimde inşa edilmişken bu büyük mimarın kendi türbesini bu şekilde inşa ettirmiş olmasını belki de mütevazı kişiliğinde aramak gerekir.

Dünyanın farklı noktalarında yetişen binlerce bitkinin bir arada görülebileceği, doğa meraklılarının mutlaka ziyaret etmesini tavsiye ettiğimiz bir saklı cennet olan **İstanbul Üniversitesi Botanik Bahçesi** Süleymaniye Camisi'nin ve İstanbul Müftülüğü'nün arkasında yer alıyor. Buraya kadar gelmişken gezmenizi tavsiye ederiz. Ancak özel izin almanız gerektiğini de hatırlatalım.

Caddeyi takip etmeye devam edin. Bir diğer büyük cadde olan ve Osmanlı Dönemi'nin ünlü eğlence merkezi Direklerarası'nın yer aldığı Şehzadebaşı Caddesi'ne çıktıktan sonra sağa dönerek cadde boyunca devam edin. Sağınızda ilk olarak 1720 tarihli **Damat İbrahim Paşa Külliyesi**'ni göreceksiniz. Külliyenin tüm yapıları bir avlu içerisine dizilmiş durumda.

Tüm caddeye adını veren bir diğer Mimar Sinan eseri **Şehzade Camisi** bu büyük Türk mimarının en önemli yapıtlarından. "Çıraklık Eserim" olarak nitelendirdiği bu yapıyı sonradan yapacağı diğer şaheserler için bir temel olarak kullandığı düşünülüyor. Kanuni'nin çok sevdiği

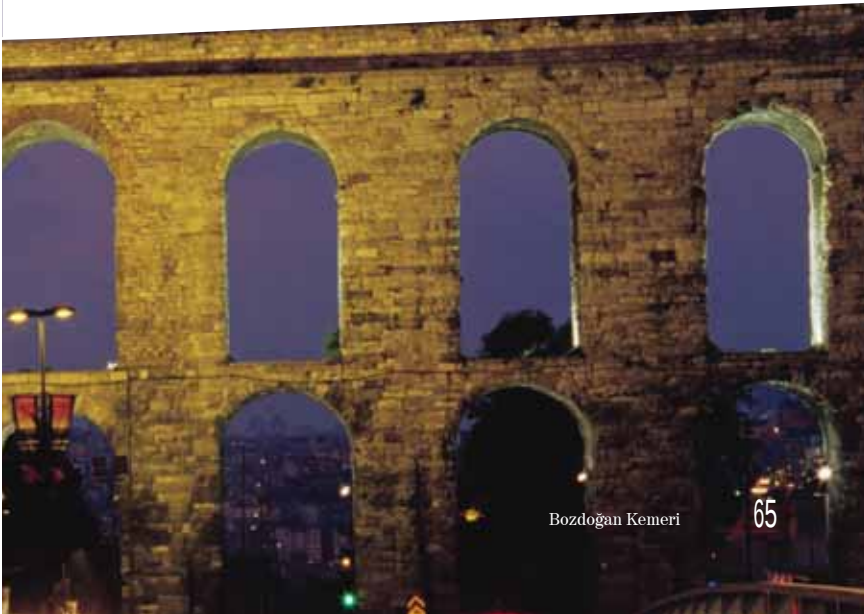
oğullarından olan ve henüz 22 yaşında iken ölen Şehzade Mehmet'in anısına yapılmış olan caminin avlusunda çinileriyle görülmeye değer türbeler de bulunuyor. Ancak İstanbul'daki tüm türbeler gibi buraya girmek de özel izinlerle ve ancak belli günler içinde mümkün.

Buradan aynı caddeyi takip ederek ilerlerseniz İstanbul'un ilk külliyelerinden olan **Fatih Sultan Mehmet Külliyesi** ile karşılaşacaksınız. Külliye ayrıca Osmanlı sultanları ve ailesi tarafından yaptırılan ve sultan camisi demek olan selâtin camilerinin de öncüsü. Merkezde caminin bulunduğu bunun etrafında medrese, imaret, darüşşifanın yer aldığı yapılar topluluğuna verilen bir ad olan külliyeler caminin ibadet işlevinin yanında eğitim, sağlık ve yardım hizmetleri gibi pek çok sosyal ve toplumsal faaliyetin de gerçekleştirildiği yerler. Fatih Külliyesi'nde İstanbul'un ilk üniversitesi olarak da gösterilen Akdeniz ve Karadeniz Medreseleri de bulunuyordu. Bizans Dönemi'nin sonlarına doğru eski görkemini tamamen kaybeden İstanbul'u tekrar dünyanın en güzel kenti haline getirmek ve Osmanlı İmparatorluğu'na layık bir başkent yapmak için çalışan Fatih'in en önemli faaliyetlerinden birisi

de bu külliye'nin inşası olmuştur. İstanbul'un tepelerinden birisi üzerinde inşa edilen külliye'nin yer aldığı konum Bizans Dönemi'nde de önemli. Bir zamanlar Havariyun Kilisesi'nin bulunduğu bu yer Bizans imparatorlarının da mezarlarının bulunduğu kutsal bir mekân. Bu kilisenin kalıntıları üzerinde inşa edilen cami ve diğer binalar depremde zarar gördükleri için sonraki yıllarda tamiratlar geçirerek günümüze gelebilmişlerdir. Külliye'deki en güzel yapılardan birisi iç kısmının altın ve gümüş işlemelerle bezendiği türbesi.

Ancak Fatih Külliyesi'ne gitmez Şehzade Camisi'nin yanından tekrar sağa dönerseniz karşınıza uzun yıllar İstanbul'a su getirmek üzere hizmet eden **Bozdoğan Su Kemer**i çıkacak. Kilometrelerce mesafeden İstanbul'a su getiren kemerin Bizans Dönemi'nde olduğu gibi farklı Osmanlı İmparatorları tarafından da sürekli olarak tamir edilmesi ve eklemeler yapılması gerekmiş. Bu yolu takip ettiğinizde İstanbul'un bozası ile ün yapan semti Vefa'ya ulaşacaksınız. Tarihi Vefa Bozacısı da Bozdoğan Kemer'i'nin ve Vefa Lisesi'nin yakınlarında. Kış aylarında tercih edilen bir içecek olsa da yazın da gelseniz bu çok ünlü bozanın tadına mutlaka bakın.

Aynı güzergâh üzerinde görebileceğiniz bir diğer önemli Bizans Dönemi yapısı ise günümüzdeki adı Zeyrek Camisi olan **Pantokrator Manastırı Kilisesi**. Görkemli bir yapı olduğundan ve yüksek bir tepeye inşa edildiğinden kolayca görebileceğinizi tahmin ediyoruz. Ayasofya'dan sonra İstanbul'da günümüze gelebilmiş en büyük Bizans yapısıdır. Bu bölge genelde Bizans'ın son dönem eserlerinin görüldüğü bir yer. Bu kilise de yine Bizans'ın son dönemlerine tarihlendiriliyor. Bir diğer özelliği de tek bir dönemde değil farklı Bizans İmparator ve İmparatoriçelerince farklı zamanlarda yaptırılan bölümlerden oluşuyor olması.

Vefa'ya geldiğiniz günler ayın 1'ine denk geldiyse bir anahtar olarak **Meryem Ana Ayazması**'na gidin. Anahtarlar bu kilisenin ayazmasında yapacağınız dilek açısından önemli. Anahtarlarını bir ay boyunca saklamayı başaranların dileklerinin gerçekleştiğine inanılıyor.

Bu güzergâh sonunda da yine Haliç'e gelinir. Atatürk Köprüsü'nün yanından Haliç'in eşliğinde yürüyerek yürüyüşünüze başladığınız yere tekrar dönebilir ve Mısır Çarşısı'nın çevresinde Türkiye'nin farklı yörelerinin lezzetlerini sunan lokantalarda karnınızı doyurabilirsiniz.

Dinlerin Kesişme Noktası: Haliç Boyunca Balat ve Fener

Günümüzün Haliç'i Bizans'ta altın boynuz olarak isimlendiriliyordu. Bir efsaneye göre Zeus tarafından ineğe çevrilen İo boynuz darbeleriyle oluşturmuştur Haliç'i. Bu ismi almasının bir diğer nedeni olarak da bir zamanlar Haliç'te çok sayıda olan ve parlayan pulları tüm denizi yakamozlu bir hale sokan palamut balıkları gösteriliyor. Gerçi altın rengine bürünmesi için balıklara da ihtiyaç yok. Gün doğumunda ve batımında sulara düşen güneş ışınları yetiyor bu manzara için.

Haliç, Osmanlı'nın en tartışmalı dönemlerinden birisi olan Lale Devri'nin de en fazla yaşandığı yer. Bu dönemde Haliç'te saltanat kayıkları dolaşırken, Haliç kıyılarına da görkemli köşkler ve konaklar yaptırılmış ve her yer döneme ismini veren rengârenk lalelerle bezenmişti. Ne yazık ki ne bu köşkler, ne de lale bahçeleri günümüze gelebilmiştir. Ancak Haliç'e hâkim Bizans ve Osmanlı Dönemi'nde inşa edilmiş üç farklı dine ait yapıların yan yana semtin tepelerini süslediğini hatırlatalım.

Günümüzde Haliç'i en fazla yaşayan ve Haliç ile adeta özdeşleşmiş semtler ise Balat ve Fener. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethetmesinin ardından kentte yaşayan Hristiyan ve Musevi ahalinin dinlerinin gereklerini rahatça yerine getirebilmeleri için kendilerine özgürlükler tanımıştır. Osmanlı hoşgörüsünün güzel bir örneği olan bu uygulama ile fetihten önce kentte yaşayan Hristiyanlar kentten ayrılmadan varlıklarını devam ettirmişlerdir. Hristiyanların yanına birkaç yıl sonra İspanya'dan kovulan ve Osmanlı dışında hiçbir devletin kucak açmadığı Museviler de buraya yerleşmiştir. Böylece Balat ve Fener İstanbul'un azınlık merkezi haline gelmiştir. Burada camiler, kiliseler ve sinagoglar yan yana görülebilmekte ve dinlerin kardeşliği ilkesinin en güzel örneklerini sunmaktadır.

Balat, Osmanlı döneminde Musevilerin en fazla yerleştikleri ve imar faaliyetleri gerçekleştirdikleri yerlerdendir ve günümüzde dahi faaliyetlerini devam ettiren sinagoglara ev sahipliği yapar. İspanya'dan kovularak Fatih döneminde Osmanlı'ya sığınan Museviler genel olarak Balat ve çevresine yerleştirilmişlerdir. Osmanlı'nın bu hoşgörüsünün ardından da İstanbul'a gelen

Fener Rum Patrikhanesi

Musevilerin yerleştikleri yer hep burası olmuştur. 1940'larda Balat'taki Musevilerin çoğu İsrail'e göç etmişse de halen yaşamlarını burada devam ettirenler var. Dinlerinin gereklerini yerine getirebildikleri sinagoglardan ikisi de Vodina Caddesi üzerinde ve ilk göreceğiniz yer de **Çana Sinagogu**. Aynı cadde üzerinde yer alan **Ahrida Sinagogu**'nu inşa edenler İspanya'dan kadırgalarla İstanbul'a gelenler değil, Makedonya'dan gelip buraya yerleşen Museviler olmasına rağmen sinagogun şeklinin gemiye benzetilmesi o günlerin anısının yaşatılmak istenmesine bağlıyor. Bir başka sinagog olan ve bu caddeyi kesen Düriye Sokak'ta bulunan **Yanbol Sinagogu**'nu inşa edenler ise Bulgaristan'dan İstanbul'a göç eden Museviler. Haliç'in hemen kenarında mimarisiyle dikkat çeken **Or-Ahayim Hastanesi** de 1896 yılında bir Musevi hastanesi olarak inşa edilmiştir.

Haliç Müzeleri

Haliç'in camiler, kiliseler ve sinagoglar ile donatılmış yakasını gezdikten sonra karşı kıyıya geçerek müzeler ve kültür merkezlerini ziyaret etmek isteyebilirsiniz. Bu yerlerin kısa bir listesi şu şekilde:

Miniatürk: Türkiye'nin çeşitli yerlerinde mevcut ve Antik Çağ'dan Osmanlı'ya kadar olan dönemlerden seçilmiş en önemli anıtların 1/25 ölçeğinde maketlerinin sergilendiği Miniatürk, Haliç'in uç kısımlarında kurulmuş durumda.

Rahmi Koç Müzesi: Bir sanayi müzesi olan Rahmi Koç Müzesi'nde denizaltılardan, gemi ve uçaklara kadar binlerce obje sergilenmektedir.

Özellikle özel koleksiyonlardan çıkma klasik otomobil koleksiyonu ile İstanbul'un mutlaka görülmesi gereken müzelerinden birisidir.

Santral İstanbul: Haliç'te ve Miniatürk ile yakın bir konumda bulunan Santral İstanbul, 1911 yılında kurulan bir elektrik santralinden dönüştürülmüş bir kültür merkezi. İstanbul'un elektriği 1952'ye kadar buradan karşılanmış. Karşı kıyıya elektrik götürebilmesi için de denizin altına kablolar döşenmesi gerekmiştir. İçinde Çağdaş Sanatlar Müzesi, Enerji Müzesi, atölyeler, konser salonları ile kafe ve restoranlar bulunuyor.

İstanbul'un En Kutsal Mekânı: Eyüp

Eyüp, İstanbul kara surlarının dışında kalır. İslam dini açısından büyük değer verilen kişilere ait mezar ve türbeler ile camilerin bulunduğu bir yer olması dolayısıyla Müslümanlar için İstanbul'daki en kutsal mekandır ve dini ziyaret yerlerinin en fazla olduğu semttir. Eyüp'ün kutsal bir yer olarak ön plana çıkması yüzlerce yıl öncesine gidiyor. Bizans Dönemi'nde de burada manastırlar, kiliseler inşa edilmiş ancak bunların hiçbirisi günümüze gelememiştir. Bunun nedeni de tarihi boyunca defalarca farklı milletler tarafından kuşatılan İstanbul'un sur dışında kalan bu yapılarının her kuşatmada tahrip edilmiş olması. Eyüp'ün yeni baştan imar edilmesi ise Osmanlılar zamanında gerçekleşmiş ve günümüzdeki görünümüne kavuşmuştur.

Eyüp'e surlar tarafından girerek bir gezi yaparsanız ilk olarak Defterdar Caddesi üzerinde yer alan **Defterdar Mahmut Efendi Camisi**'ni ziyaret edebilirsiniz. Her dinin sembolü olan yapılarda, bu dinin bir simgesine yer

verilir. Nasıl kilisenin çan kulesinde haç varsa, İslamiyet'in sembolü minarenin tepesinde de hilal vardır. Ancak bu caminin minaresine hilal yerine aydınlanmanın ve ilerlemenin en iyi yazmak ve okumakla olacağının bir göstergesi olarak. hokka ve kalem konulmuş. Depremlerle yok olan bu hokka ve kalem yakın zamanlarda tekrar minarenin üzerine yerleştirildi.

Caminin üzerinde yer aldığı Defterdar Caddesi'ni takip ederseniz sağda Haliç kıyısında göreceğiniz kırmızı renkli bir bina olan **Feshane**, Osmanlı ordusunun kıyafetlerinin ve feslerin üretilmesi için 1835 yılında kurulmuş Osmanlı'nın en eski fabrikalarından. Uzun bir süre fabrika olarak kullanılan feshane günümüzde ise sergi ve konferans salonu olarak hizmet veriyor. Ramazan günlerinde ise çeşitli eğlencelerin düzenlendiği bir mekana dönüşüyor. Burada Osmanlı padişahlarının boğazı geçerken kullandıkları, hükümdarlara has saltanat kayıklarına da binmek mümkün.

Feshane'nin karşısında Belediye Binası'nın yanında Eyüp'ün ilk müzesi olan **Nezih Eldem Şehir Müzesi**'ni göreceksiniz. 1884 tarihinde askeri rüşdiye olarak inşa edilmiş olan binada yer alan müzede Eyüp tarihçesi ile ilgili belgeler sergileniyor. Müzenin hemen arkasında ise **Cezeri Kasım Camisi** var. Aynı isimli bir diğer cami de Divanyolu'nda Cağaloğlu Hamamı'nın karşısında yer alıyor.

Zal Mahmut Paşa Külliyesi aynı güzergâhı takip ettiğinizde karşınıza çıkacak Mimar Sinan'a ait olan bir yapı. İçeride Eyüp'ün el yapımı oyuncaklarının hala geleneksel yöntemlerle imal edildiği atölyeleri görebilmeniz mümkün.

Eyüp Oyuncakçıları: Eyüp günümüzde dahi okula başlayacak ya da sünnet olacak çocukların getirildiği bir yer. Bu sayede çocukların hayatta daha başarılı olacağı ve sıkıntılardan kurtulacakları yönünde bir inanış yıllardan beri devam ediyor. Buraya her yıl gelen binlerce çocuk da henüz 17. yüzyılda Eyüp'te bir oyuncak sektörünün oluşmasını sağlamıştır. Osmanlı Sarayı'nda şehzadeler için de yapılan bu oyuncaklar günümüzde de yıllarca öncesinde ne şekilde üretiliyorlarsa aynı biçimde üretilerek pazarlanıyorlar. Eyüp gezinizin hatırası olarak bir tane edinmenizi tavsiye ederiz.

Semte ismini de veren **Eyüp Sultan Türbesi ve Camisi** İstanbul'un kutsal mekânları arasında en ünlüsü. Hz. Muhammed'in dostlarından olan Eyüp Ensari, İstanbul'un Araplar tarafından 674-678 yılları arasındaki ilk kuşatmasında burada ölmüş ve mezarı da buraya yapılmıştır. İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet, Eyüp Ensari'nin mezarını buldurarak ilk önce bir türbe ardından türbenin yanına bir cami ve İstanbul'un ilk külliyesini inşa ettirmiştir. Bu külliye sayesinde zaman içinde Eyüp semti yavaş yavaş şekillenmiş, Fatih'ten sonra gelen padişahlar da Eyüp'te sürekli olarak imar faaliyetlerinde bulunarak Eyüp'ün gelişimine katkıda bulunmuşlardır. Bu yüzden Osmanlı mimarisine ait birçok eseri burada yan yana görebilmeniz mümkün. Eyüp, sürekli olarak kutsal sayıldığından Osmanlı'da hem halktan kişiler hem de ünlü pek çok kişi ebedi istirahatgah yeri olarak Eyüp'ü tercih etmişlerdir. Bu yüzden Eyüp'ün dikkat çekici ve buraya mistik bir hava veren diğer bir özelliği de bazıları sanat eseri niteliğinde işlenmiş mezar taşları ile bezeli mezarlıklarının fazlalığı.

Eyüp Mezarlığı'nın oldukça ilerisinde özel araçlarla ya da teleferikle gidebileceğiniz, en güzel Haliç ve Eyüp manzaralarının izlenebileceği **Pierre Loti Kahvesi** yer alır.

1850-1923 yıllarında yaşamış ünlü bir Fransız yazar olan Pierre Loti, seyahatleri sırasında çok etkilendiği İstanbul'a yerleşmiştir. Bu kahve de yazarın çok sevdiği ve sürekli olarak geldiği bir yerdir. Kim bilir belki buradan İstanbul'a bakarken hayali aşkı Aziyade'yi düşlemiş, belki de adını haykırmıştır karşı kıyılara. Pierre Loti ile kahve o kadar özdeşleşmiştir ki zamanla onun adıyla anılmaya başlanmıştır. Eyüp'te yaptığınız keyifli bir yolculuğu bir bardak çayla sonlandırıp hem İstanbul ve Haliç'i hem de Eyüp'ü seyredebileceğiniz bu kahvede hediyelik eşyalardan da satın alabilirsiniz.

Geçit Vermez Surlar Boyunca İstanbul

Büyüsü ve çekiciliği, sayıları onları bulan kavimler için İstanbul'u ele geçirmeyi dayanılmaz bir arzu haline getirmiş ancak 1453 yılına kadar İstanbul'u kuşatan surlar bu sayısız düşmana başarıyla karşı koymuştur. Denilebilirki Bizans'ın 1000 yıl boyunca yaşamını devam ettirmesi Orta Çağ'ın en görkemli örneği olan bu surlar sayesinde.

Konstantin Dönemi'nde sadece günümüz Sultanahmet ve çevresini yani tarihi yarımada'nın ucunu sınırlandıran surlar kentin giderek büyümesi nedeniyle artan nüfusa yeterli gelmemiş kent kurulduktan sadece 120 yıl sonra 415 yılında İmparator Theodosius Dönemi'nin surları inşa edilmiştir. Günümüzde Haliç'ten Marmara Denizi'ne kadar izleyebileceğiniz bu surlar büyük oranda Theodosius Dönemi'nin izlerini taşısa da her dönemde yenilenmesi

gerekmiştir. Bununla birlikte surların en sağlam bölümü de buradadır. Zira diğer yerler deniz kıyısında olduğundan çok güçlü bir savunma hattına da gerek görülmemiştir.

İşte İstanbul'un farklı noktalarını keşfedebileceğiniz bir diğer güzergâhı, binlerce yılın ve savaşların tanıdığı olan ve Haliç'ten Marmara'ya kadar uzanan surlar boyunca takip edebilirsiniz.

İstanbul surlarının en sağlam kısmı Marmara Denizi'nden Haliç'e kadar uzanan kara surları. Marmara Denizi zaten önemli bir savunma imkânı sağladığından deniz kenarındaki kısımlarda surların çok sağlam yapılmasına gerek görülmemiştir. Kara surları ise sürekli saldırıya maruz kaldığından mümkün olan en sağlam ve güçlü biçimde yapılmaları gerekmiştir. Surlar boyunca yapacağınız bir gezide özellikle Bizans Dönemi'nin oldukça önemli ve güzel eserlerini sırasıyla görebilirsiniz.

Gezimize Haliç ile surların birleştiği noktadan başlıyoruz. İlk ziyaret edeceğimiz yapı ise **Atik Mustafa Paşa Camisi**. Eskiden bir kilise olduğu bilinmekle birlikte eski adı ve tarihçesinin belirlenmesinde sorunlar var. Bir görüşe göre 5. yüzyılda havariler Petrus ve Markus adına inşa ettirilmiş bir kilise. Bir diğer görüş ise bu yapının 9.yüzyılda yaptırılan Hagia Tekla Kilisesi olduğu yönünde.

Surların iyi korunmuş bir kısmında görebileceğiniz ve surların arasında sıkışmış gibi duran, Bizans imparatorluk saraylarının ayakta kalabilmiş tek örneği olması dolayısıyla da sanat tarihi içerisinde oldukça önemli yeri olan Blakhernai Saraylarını oluşturan yapılardan **Tekfur Sarayı** üç kattan oluşuyor. Burada 5. yüzyıldan itibaren inşa edilen yapılar yer almasına rağmen Bizans İmparatorlarının Büyük Saray'ı terk ederek Blakhernai'yi tercih etmeleri ve sürekli oturmaya başlamaları 12.yüzyılı bulmuştur. Osmanlı Dönemi'nde de cam üretim atölyesi ve hatta zürafa ahırına gibi çok farklı ve ilginç işlevler üstlenmiş bir yer olarak dikkat çekmektedir.

Bizans resim sanatının en güzel örneklerinin görülebileceği **Kariye Müzesi** ziyaret edebileceğiniz bir sonraki Bizans anıtı. Kariye adını şehir dışı anlamına gelen ve 5.yüzyıl surlarının yapılmasından önce kalma bir isim olan "khora" dan alıyor. Bir süre cami olarak da kullanılmasına rağmen içindeki muhteşem mozaik ve freskolar tahrip edilmemiş sadece üzerleri kireçle kapatılmıştır. Bu sanat şaheserleri 1900'lü yılların ortalarında tesadüfen keşfedilmişler ve ardından yapılan restorasyon çalışmaları ile tamamen

ortaya çıkartılmışlardır. Kilise 12.yüzyıla, fresko ve mozaikler ise 14.yüzyıla ait. Bizans sanatının Avrupa'da yaşanan Rönesans'tan önce sanat konusunda ulaştığı yetkinliği bu örneklerde görebilmek mümkün. Tüm dünyadaki Bizans sanatının en güzel örnekleri olan bu resimlerde işlenen konuların birçoğu da İncil'den alınma ve Hz. Meryem ile Hz. İsa'nın hayatlarını anlatıyor. Naos'un giriş kapısı üzerinde ise kiliseyi şimdiki haline getiren Theodoros Metokhites'in kiliseyi İsa'ya sunum sahnesi bulunuyor ve kilisedeki İncil dışı nadir sahnelerden birisi. Benzer bir sahneye Ayasofya'da da rastlamak mümkün.

Surlarda yer alan kapıların en önemlilerinden birisi Edirne Kapı. Edirne Kapı'nın hemen yanında ise Mimar Sinan'ın en abidevi eserlerinden olan **Mihrimah Sultan Camisi** yer alır. İstanbul'un pek çok yerinde Mimar Sinan tarafından adına binalar inşa ettirilmiş olan Mihrimah Sultan, Kanuni Sultan Süleyman'ın kızıdır. Yüksek bir platform üzerine inşa edilmiş olduğundan çok uzaklardan dahi kendini belli eder. İçeride aydınlık bir mekân elde edilmek istendiği için camide çok sayıda pencere açılmıştır.

Belgrad Kapı'yı da geçip Marmara'ya doğru giderek yaklaştığınızda bu surların en ünlü yeri olan **Yedikule Hisarı** ile karşılaşacaksınız. Bizans Dönemi'nde surlardaki 55 kapıdan en görkemlisi olan ve zaferden dönen imparator ve orduların altından geçtiği Altın Kapı'nın yer aldığı surların bu bölümü, Fatih Sultan Mehmet tarafından eklenen kulelerle hem son şeklini hem de ismini almıştır. Bizans Dönemi'ndeki Altın Kapı ismi ise İmparatorların geçtiği bu kapının tüm cephesini kaplayan yıldızlardan dolayı verilmiştir.

Osmanlı Dönemi'nde mevcut iki kulesine eklenen beş kule ile birlikte bir iç kale haline getirilen bu bölüm bazen depo, bazen hazine binası, bazen de hapishane olarak kullanılmıştır. Görünümü itibarıyla beş köşeli bir yıldız andıran hisarın, Osmanlı tarihinde önemli yerleri olan kişilerin de mahkûm edildiği zindanları günümüzde ziyarete açıktır. Bahçesinde aralarında top güllerinin de yer aldığı çeşitli eserler de sergileniyor ve yaz aylarında konserler düzenleniyor.

Eğer surlar boyunca takip ettiğiniz bu yolun sonunda yorulmadıysanız Marmara Denizi kıyısı boyunca uzanan caddeyi izleyip **Yenikapı**'ya gidin. Burada yapılan arkeolojik kazılar İstanbul tarihinin 8.000 yılına ışık tutar nitelikte eserlerin bulunmasını sağlamıştır. Özellikle Yenikapı Batıkları olarak adlandırılan tekneler ve limana ait buluntular Bizans ve Osmanlı Dönemi hakkında yeni bilgileri ortaya koyması açısından önemlidir. I. Theodosius Dönemi'nde 4. yüzyılın sonlarında inşa ettirilen ve 14. yüzyıla kadar da kullanımı devam eden **Theodosius Limanı** da Yenikapı'da. Burada ortaya çıkartılan bir diğer önemli buluntu da Konstantin Dönemi'nin sınırlarını belirleyen surların kalıntıları. Yine Bizans Dönemi'nin en eski liman yerleşimlerinden olan **Elefterion**'un kalıntıları da buradaki kazılarda ortaya çıkartıldı. Bu yüzden İstanbul'un Bizans geçmişi öğrenmek isteyenlerin Yenikapı'yı mutlaka ziyaret etmesini öneriyoruz.

İstanbul'un Diğer Yakası: Bizans ve Osmanlı'nın Ticari Limanı Galata ve Çevresi Karaköy'den Beyoğlu'na

Depremler, yangınlar yüzlerce kez yok etmiştir bir bölümünü ancak küllerinden doğan anka kuşu gibi eskisinden daha güzel olarak her seferinde yeniden hayat bulmuştur İstanbul. Ve İstanbul'un en çok yıkılan yok olan ve her seferinde tekrar canlanan yerlerinin belki de başında gelir Galata ve Beyoğlu.

Galata ya da günümüzdeki adıyla Karaköy ve çevresi Haliç ile Karadeniz Boğazı'nın çevrelediği bir yarımada biçimindedir ve tarihi boyunca İstanbul'un ticari limanı olarak hizmet vermiştir. Bizans ve Osmanlı dönemlerinde bölgenin en önemli limanı olması dolayısıyla İstanbul'da ticari faaliyetlerin en fazla yoğunlaştığı yer de burası olmuştur. İstanbul'un kulesi ile ünlü Galata Senti'nde yerleşen Cenevizliler Bizans Dönemi'nde Avrupa ile ticari ilişkileri yürüten en önemli ulus olarak İstanbul'da koloniler meydana getirmiştir. Bu İtalyan kökenli devlet dışında İranlılar, Mısırlılar, Suriyeliler, Türkler ve Avrupa ülkelerinden gelen tüccarlar İstanbul'un farklı bölgelerinde getirdikleri mallarını burada pazarlamışlardır.

Osmanlı Dönemi'nde de ticari önemi devam eden Galata ve çevresinde çok sayıda han inşa edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda açılan ilk elçilikler de Galata ve çevresinde yer almaktaydı ve meyhaneleri ile İstanbul'un eğlence merkeziydi. 19.yüzyılın sonlarında ise Osmanlı'nın yeni yeni tanışmaya başladığı bankaların toplanma yeri olan Galata, imparatorluğun finans

Galata Kulesi

merkezi ve günümüzdeki anlamıyla borsanın kalbi haline gelmiştir. İçinde bulunduğumuz yüzyılın başlarına kadar da bu özelliğini devam ettirmişse de finans merkezleri yavaş yavaş Levent ve Maslak'a taşındığından beri bu yönüyle önemini kaybetmeye başlamıştır.

Karaköy'ün en güzel yönü de İstanbul'un güzelliğini farklı bir bakış açısıyla görmeniz çünkü karşısı İstanbul'un kalbi tarihi yarımada. Sultanahmet'te iken karşı kıyılar çok dikkat çekmez. Ancak Karaköy'den tarihi yarımada'nın görünüşü muhteşemdir. Özellikle gün batımında kızıla çalan gökyüzünün altında oluşan gölgeler sırasıyla Sultanahmet'i, Ayasofya'yı, Topkapı Sarayı'nı örtmeye başlar. Ardından Osmanlı imparatorlarının kentin en yüksek tepelerine inşa ettikleri camilerin, kubbe ve minarelerin silüetlere dönüştüğü bir ufuk çizgisi meydana gelir ve karşınıza İstanbul'un en güzel, en romantik görüntülerinden birisi çıkar.

Tarihi Yarımada ve Galata'yı günümüzde iki köprü bağlıyor. Bunlar Galata Köprüsü ve Atatürk Köprüsü. Haliç üzerinde Rönesans Dönemi'nin

dâhi sanatçı ve bilim adamı Leonardo da Vinci de bir köprü yapmak için bir proje meydana getirse de bu hayata geçirilememiş. Bu büyük ressam kendi döneminde Osmanlı padişahı olan II. Beyazıt'a yazdığı mektupta bu köprüden bahsetmiş ancak anlaşıldığı üzere bu arzusunu yerine getirememiştir.

İstanbul'un farklı yerlerinde kendilerine ait mahalleler kuran ve ibadethaneler açan Musevilerin İstanbul'da 500 yıldan daha uzun süredir devam eden tarihlerini anlatan **500. Yıl Türk Musevileri Müzesi**, Galata Köprüsü'nün hemen karşısındaki Perçemli Sokak'ta bulunan Zülfaris Sinagogu'nda kısa bir süre önce açıldı. İçeride Türkiye'de ve özellikle İstanbul'da yerleşen Museviler'in anılarını yaşatan belgeler, kıyafetler ve çeşitli eşyalar sergileniyor. Müzenin önünde yer alan ve "Yükselen Ateş" adını taşıyan anıt ise aralarında Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı'nın da olduğu çeşitli savaşlarda yaşamını yitiren Musevi Türklerin anısına yapılmıştır.

Kemankeş Caddesi üzerindeki **Yeraltı Camisi** ziyaret etmenizi tavsiye ettiğimiz bir diğer dini yapı. Bizans için çok önemli olan Haliç, savaş zamanlarında biri Galata'da diğeri de Sarayburnu'nda bulunan hisarlara bağlanan devasa zincirlerle kapatılarak savaş gemilerinin buraya girmesi engellenirdi. Çünkü Haliç kısmındaki surlar oldukça zayıftı ve buradan yapılacak bir saldırı ile İstanbul'un ele geçirilmesi çok kolay olabilirdi. Yeraltı Camisi işte bu zincirin Galata'da bağlandığı hisarın mahzeninin olduğu yerdedir. Günümüzde basamaklarla inilerek girilen bu yapı, caminin inşa edilmesinden önce de cephanelik olarak kullanılmış ancak burada bulunan mezarların İslam dini açısından önemli şahsiyetlere ait olduğuna inanıldığı için 1756 yılında bir cami inşa ettirilmiştir.

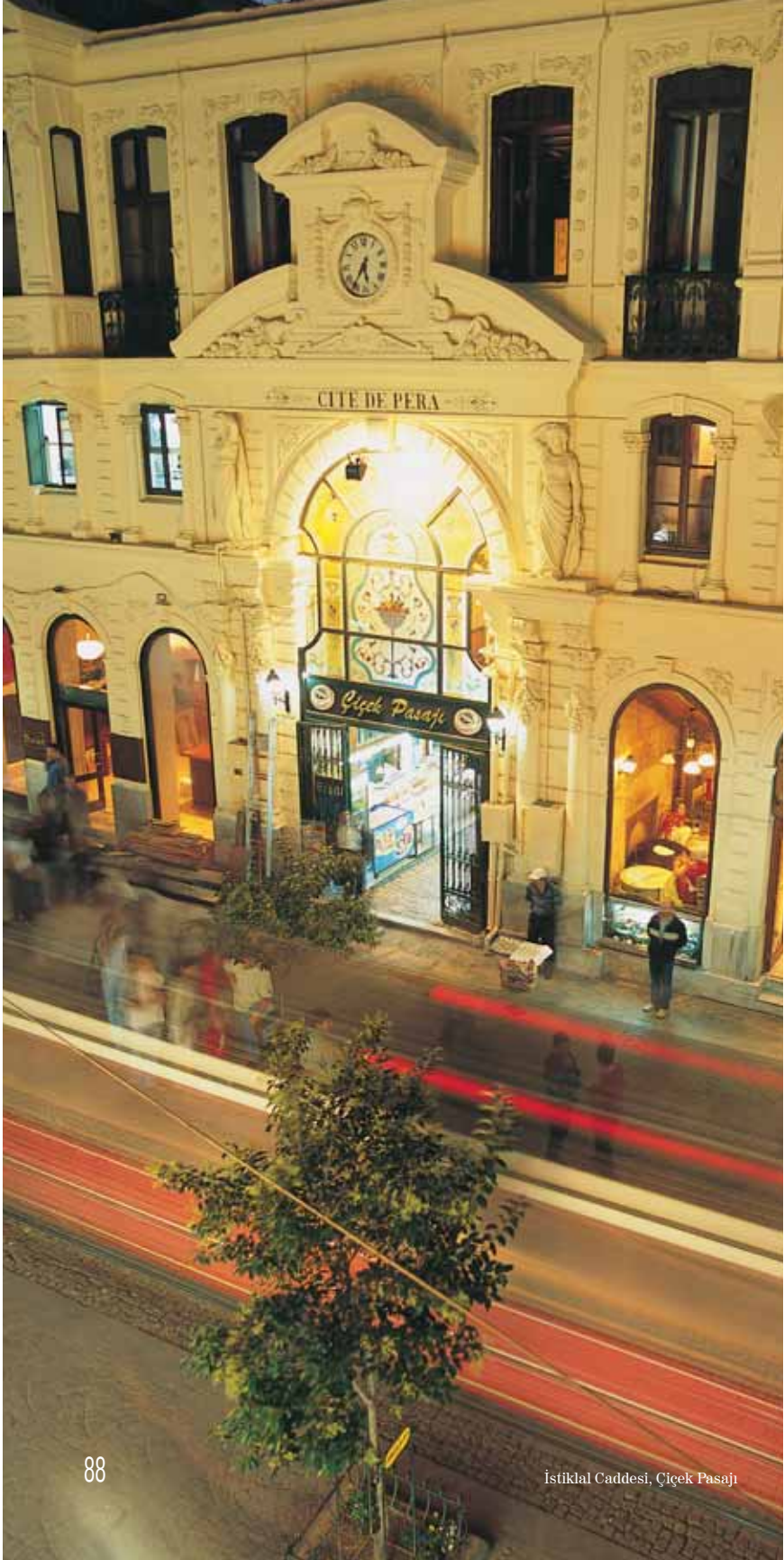
Beyoğlu'nun Galata Limanı ile ilişkisi hiçbir zaman kesintiye uğramamıştır. Ancak buraya ulaşmak için çok dik yokuşları çıkma zorunluluğu ilk önce merdivenlerin inşasına neden olmuş, 1876 yılında ise Karaköy-Beyoğlu arasında bir tünel açılmıştır. Bu tünel günümüzde de mevcuttur ve dünyanın en kısa ve en eski metrolarındandır. Galata'dan Beyoğlu'na metroyu kullanmadan etrafı dolaşarak çıkmayı düşünenlerin, dik yamaçlarda nefesleri tıkanıldığında yardımına yetişen Kamondo

Merdiveni, 19.yüzyılda İstanbul'un zengin ailelerinden birisi olan ve Galata'daki birçok başka eserin de banisi Kamondolar tarafından inşa ettirilmiştir. Bir kavuşup bir ayrılan helezonik şekillerinden olsa gerek aşk merdivenleri olarak da anılıyor.

Karaköy'ün bir diğer özelliği de İstanbul'un tarihinde önemli yerleri olan Cenevizlilerin izlerini takip edebileceğiniz eserleri görebilecek olmanız. Bunlardan doğal olarak en önemlisi ise **Galata Kulesi**. Galata'nın simgesi haline gelmiş ve İstanbul'un farklı noktalarında görülebilen bu kule İstanbul'un Avrupa ile ticaretini gerek Bizans gerekse de Osmanlı dönemlerinde sağlayan Cenevizlilerin kolonilerini kurdukları Galata'daki yadigârlarından biri. Galata bölgesini çevreleyen surların baş kulesi olarak 1348 yılında inşa ettirilen kule Osmanlılar Dönemi'nde de kullanılmaya devam edilmiş, bazen depo bazen de hapishane olarak hizmet vererek günümüze kadar gelmeyi başarmıştır. Galata sık sık yangınların çıktığı bir yerdi ve bazen tüm bir mahalle bu yangınlarda yok olurdu. Bu yüzden Galata Kulesi bir süreliğine yangın kulesi haline dahi getirilmişti. İstanbul'un

hemen her yerinden görüldüğü gibi kuleyi ziyaret eder ve küçük bir ücret karşılığında Cenevizlilerin uzaktan gelen gemileri ve düşmanlarını gözlediği kulenin tepesine çıkarsanız siz de İstanbul'un her köşesini bunun yanında her iki boğazı ve adaların süslediği Marmara Denizi'ni en güzel biçimde izleyebilirsiniz.

Eğlencenin ve Yaşamın Merkezi: Beyoğlu

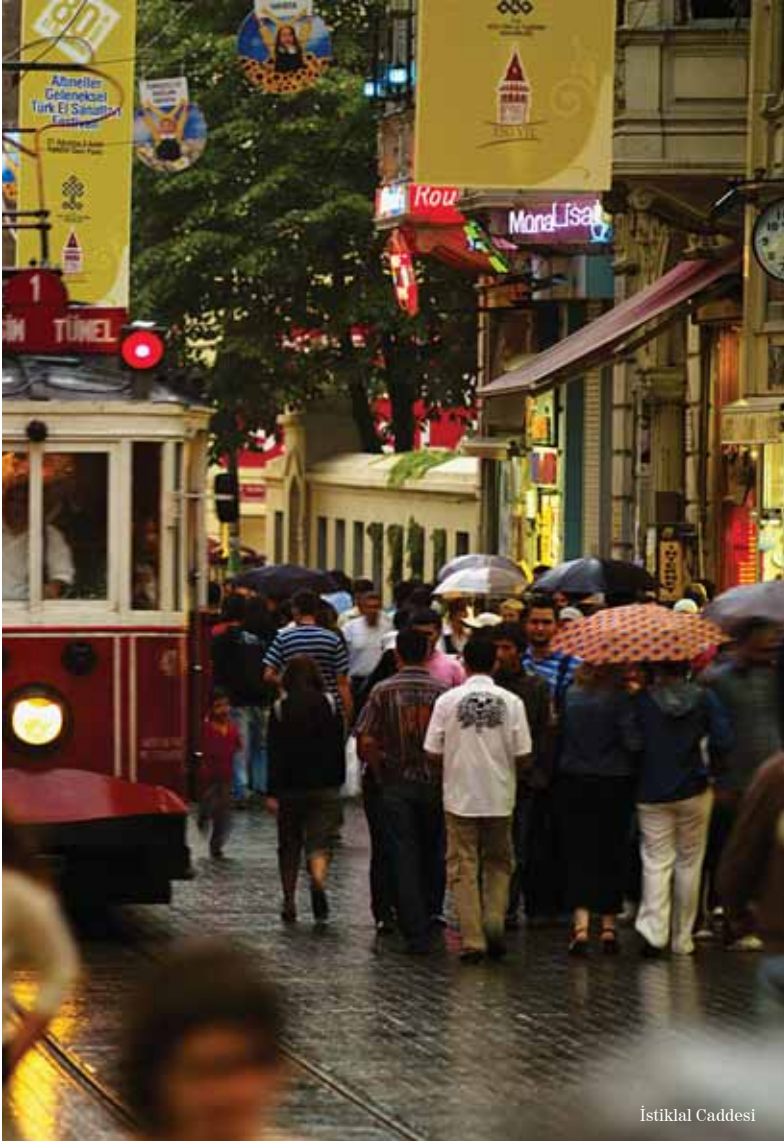
Osmanlılar devrinde Galata Limanı'nın yakınlarından uzaklaşan ve Galata surlarının içinden çıkan Avrupalı tüccarlar ve ardından gelen elçiler sayesinde Beyoğlu ve çevresi bir Avrupa kenti gibi imar edilmiş ve zamanla çok farklı milletlerden insanların bir araya geldiği kozmopolit bir yerleşim haline gelmiştir. Yerleşimin Bizanslılar, elçiler ve denizle gelen yabancılar tarafından kullanılan adı Pera'dır. Bu kelime "öteki" anlamına gelir ki İstanbul'un dışına işaret eder. Şimdi İstanbul'un insan selinin merkezi olan bu yerin bir zamanlar bu şekilde uzak bir diyar olarak görülmesi de ilginç gerçekten. Beyoğlu adı ise burada ikamet eden bir Bizans prensi ya da Venedikli bir elçinin oğlundan dolayı verilmiş.

Beyoğlu ve civarında göreceğiniz Avrupalı tarzdaki konakların büyük bölümü burada yerleşen Avrupalı tüccar ve elçilerin inşa ettirdikleri binalardır. Sık sık çıkan yangınlara karşı bir tedbir olarak ahşap bina yapımının yasaklanması sebep olmuştur belki de böylesine güzel ve günümüze gelebilen yapıların ortaya çıkmasına.

Bir zamanlar Galata surlarının dışında yer alan Beyoğlu, surların yıkılması ile diğer yollarla bağlanmış ve önemi de giderek artmıştır. Osmanlıların erken zamanlarında dahi burada eğlence mekânlarının bulunduğu ve denize açılmadan önce denizcilerin burada eğlendikleri bilinmektedir. Günümüzde de eğlence mekanlarının yanında sanat galerileri, sinema ve tiyatroları, canlı müzik yapan mekânları, konser

salonları ile aynı zamanda kültürel etkinliklerin de merkezidir. Bazıları sandalyelerini caddenin yanında uzanan sokağa atmış kafelerde, bazıları cadde üzerinde müzik yapan müzisyenlerin sesi kalabalığın gürültüsünde bir kaybolur bir duyulur bazen müzikler birbirine karışır ve bir sokak orkestrası meydana getirir. Bazen de bu sokaklar bir sergi alanına dönüşür.

İstiklal Caddesi

İstiklal Caddesi

İstanbul'un en canlı, en hareketli yeri hiç şüphesiz İstiklal Caddesi. Her gün binlerce insan bu caddeyi doldurur. İnsan selini bazen kesintiye uğratan tek şey de nostaljik tramvaylardır. Caddenin her iki yanında ünlü markaların yer aldığı mağazalar, keyifli sohbetlerin yapıldığı

kafe, bar ve lokantaların yer aldığı pasajlar, takı ve aksesuar alabileceğiniz dükkânlar ile sanat galerileri sıralanmış durumda. Pasajlar başta olmak üzere caddeye asıl kimliğini veren yapılardan birçoğu 20. yüzyılın başlarında yapılmış ve her biri bu dönem Avrupasında etkili olan Art Nouveau akımının etkilerini yansıtıyor. Galata ile birlikte Beyoğlu İstanbul'un Avrupa'ya açılan ve buradaki akımların en çabuk yaygınlaştığı yeri olduğundan Avrupa'nın modalarına çok kolay adapte olabilmış bir yer. Kimileri mask biçiminde kimileri yapıdan tamamen bağımsız olarak inşa edilmiş ve bu dönemin yapılarının cephelerini süsleyen heykeller dahi tek tek incelenmeyi hak edecek güzellikler sunuyorlar gelip geçenlere. Bizans ve Osmanlı dönemlerinde farklı ülkelerden gelen denizcilerin buluştuğu bu yer günümüzde de en popüler mekanlardan olduğundan İstiklal Caddesi'nin merkezine geldikçe kalabalık da artmaya başlar.

Tünel çıkışından itibaren bir güzergâh izleyecek olursak ilk ziyaret edebileceğiniz yer Galip Dede Caddesi üzerinde görebileceğiniz **Galata**

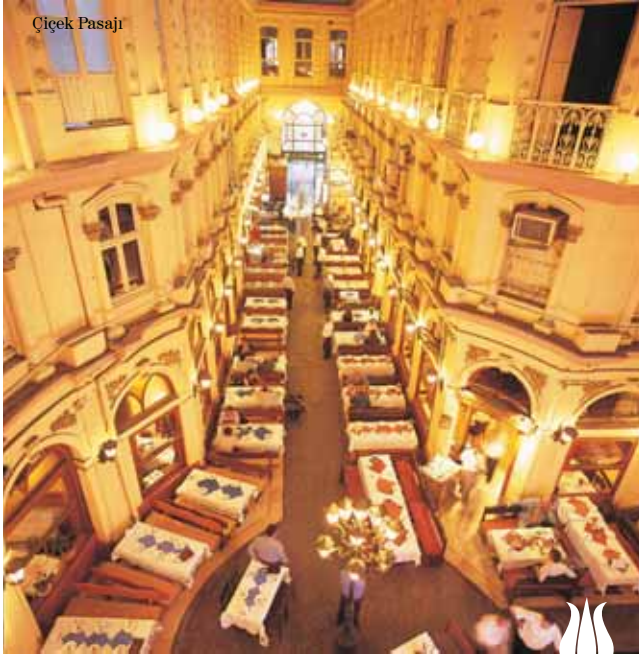
Mevlevihanesi ya da diğer adıyla **Divan Edebiyatı Müzesi**. Öğretileri ve felsefesiyle tarihte önemli bir yer edinen Mevlana'nın torunlarından Mehmet Dede tarafından 1491 yılında inşa ettirilen Mevlevihane, yangınlar başta olmak üzere pek çok nedenle tahrip olmasına rağmen, farklı dönemlerde bir çok tamirat ve restorasyon geçirerek günümüze gelmeyi başarmıştır. Her ayın ilk ve son cumartesi günü sema yapılan ve müze olarak da kullanılan semahane, kendini mevleviliğe adanmış dervişlerin günlerini geçirdikleri derviş hücreleri, kütüphane ve türbeler gibi kısımlardan oluşmaktadır. Mevleviliği yakından tanımak isteyenlerin mutlaka ziyaret etmesini önerdiğimiz müzede mevlevi kültürüne ait eşyalar, Türk musiki aletleri ile el yazma eserleri görmeniz mümkün. Melevihane'nin önünde de **Galip Dede Türbesi** bulunuyor.

Osmanlı'da olduğu gibi günümüzde de Beyoğlu'nda başkonsolosluklar yan yana sıralanır. Bunların hepsi Osmanlı'nın son dönemlerinde inşa edilen yapılar. Başkent İstanbul'dan Ankara'ya taşınınca konsolosluklar da yer değiştirdiler ancak günümüzde farklı

amaçlarla kullanılan binaları burada kaldı. Konsoloslukların bazılarının bahçesinde kilise ve şapeller var.

İstiklal Caddesi'nin kafe ve barları ile meşhur en önemli yerlerinden birisi de Asmalımescit Sokağı. Her zaman hareketli eğlence mekânlarının yanında İstanbul'un en eski oteli olan Pera Palas da burada. Otelin yakınlarında ziyaret edebileceğiniz **Pera Müzesi**'nde Osmanlı Dönemi'nin ünlü ressamlarının tabloları sergileniyor.

İstiklal Caddesi'nin en ünlü yeri, buluşmalarda adres olarak verilen Çiçek Pasajı, Galatasaray Lisesi'nin hemen karşısında. İçeride her yaştan kişinin oluşturduğu gruplar arasında derin sohbetlerin yaşandığı masalar göreceksiniz. Kafeleri ile ünlü Cezayir Sokağı'na gitmek için Galatasaray Lisesi'nin yanındaki yokuştan aşağıya inmeniz gerekiyor. İstiklal Caddesi'ni İstiklal Caddesi yapan şeylerden birisi belki de

en önemlisi pasajları. Çoğu 19. yüzyılda ya da 20. yüzyılın başlarında inşa edilmiş olan tarihi pasajlar birçok sürprizi de barındırıyor içinde. Bunların en ilgi çekicilerinden biri ise duvarında palyaço maskının görüldüğü Halep Pasajı. Bu palyaço maskı aslında binanın işlevi hakkında da bir ipucu veriyor. Burası eski bir sirk. Ünlü Beyoğlu Sineması da bu pasajda. İstanbul genel olarak Ortodoks Cemaati'nin yaygın olduğu bir yer. Taksim Meydanı'na yaklaştığınızda karşınıza çıkacak İstanbul'un en büyük kiliselerinden olan **Aya Triada** da bir Rum Ortodoks Kilisesi.

İstiklal Caddesi'nin sonu Taksim Meydanı. Adını İstanbul'a getirilen suların buradan dağıtılması yani taksim edilmesinden almış bu meydan İstanbul'un en kalabalık ve koşuşturması hiç durmayan yerlerinden.

İstiklal Caddesi'nin bir ucundan diğerine yürümek bu caddenin tam anlamıyla tadına vardığınız anlamına gelmez. Caddeye tekrar dönün bir kez daha sindirerek gezin, pasajlarını ziyaret edin, buradaki bar ve meyhanelerde oturun Türk mezeleriyle birlikte içkilerinizi yudumlayın.

Güneş battıktan ve cadde boydan boya ışıklarla bezendikten sonra bir kez daha dolaşın bu caddeyi. Kalabalık gündüz saatlerini aratmaz. Caddeden alınacak keyif ise daha başka gelir, barlardan yükselen fasıl sesleri ise kendinizi başka bir dünyada hissettirir.

Karaköy'den Ortaköy'e

Karaköy'den Ortaköy'e doğru olan bu gezi İstanbul Boğazı manzarası eşliğinde gerçekleşiyor ve en güzel İstanbul gezilerinden birisini meydana getiriyor.

Karaköy Vapur İskelesi'ni geçtikten sonra ilerlediğiniz Meclisi Mebusan Caddesi sizi İstanbul'un en bilindik yerlerinden Tophane'ye getirecek. Tophane adını henüz Fatih döneminde kurulmuş olan top döküm atölyelerinden alıyor. Bu atölyelerin yanında askeri binalar da burada yer alıyordu.

Karaköy'de denizin kenarında Türkiye'nin bu alandaki ilk müzesi olan ve sık sık sergilerin de düzenlendiği **İstanbul Modern Sanat Müzesi** bulunuyor. Müzenin kafesi Sultanahmet'in de içinde olduğu bir boğaz manzarasını

ziyaretçilerine vaat ediyor. Müzede ünlü sanatçıların eserlerini görebilir hem de boğaz manzarasında bir şeyler içerek yolun sonraki kısımlarına kendinizi hazırlayabilirsiniz. Bu güzergâhta camiler ve saraylar deniz kenarında ve birbirlerine yakın konumlarda inşa edilmiştir. Bunların en ilgi çekicilerinden birisi Kabataş İskelesi'ni de arkanızda bıraktıktan sonra karşınıza çıkacak olan **Bezmialem Valide Sultan Camisi** ya da diğer adıyla **Dolmabahçe Camisi**. Gerek mimarisi gerekse saat kulesi ile Avrupa etkilerinin en çok hissedildiği yapılardan olan bu cami 1853 tarihli. Camiye ismini veren Bezmialem Valide ise padişah Abdülmecit'in annesi. Caminin diğer ismi olan Dolmabahçe buradaki sarayın da adı. Boğazın kenarında farklı dönemlerde yapılmış ve yan yana dizilmiş saraylardan karşınıza çıkacak olan ilk örnek.

400 yıl süresince Osmanlı hanedanlarının ikamet ettiği Topkapı bir kez terk edildikten sonra bir daha dönülmemiş, Osmanlı padişahları ve ailesi Avrupa etkilerinin en yoğun biçimde hissedildiği boğaz kenarındaki saraylarda konaklamışlardır.

Dolmabahçe Sarayı

Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk de yaşamının son günlerini Dolmabahçe'de geçirmiştir. Topkapı Sarayı'ndan sonra kullanılmaya başlanan sarayı gezerken, saraydaki yaşamın da nasıl olduğunu zihninizde kolayca canlandırabiliyorsunuz.

Beşiktaş'taki **Deniz Müzesi** oldukça anlamlı bir yerde, Osmanlı'nın en ünlü kaptan-ı deryası olan Barbaros Hayrettin Paşa Türbesi'nin hemen yanında. Müzede Osmanlı denizcilik tarihine ait belge ve objeler, gemi modelleri, Osmanlı kadirge ve kayıklarının yanında önemli deniz savaşlarının yadigârı sancaklar da sergileniyor. Bunların arasında en önemlisi ise en büyük Türk zaferlerinden olan Preveze Deniz Savaşı'nın hatırasını yaşatan sancak.

Müzenin yanında türbesi bulunan dünya denizcilik tarihinin en önemli şahsiyetlerinden olan Barbaros Hayrettin Paşa, Akdeniz'deki korsanlarla mücadele etmiş, Preveze Deniz Savaşı'nda büyük bir zafer kazanmıştır.

Denizcilikte böylesine önemli bir şahsın türbesinin de dalgaların sesinin her zaman duyulabildiği, denizin seyredilebildiği bir mekânda bulunması oldukça anlamlıdır. Barbaros Hayrettin Paşa'nın bu ebedi istirahatgaha gömülmesinden sonra sefere çıkan donanmaların mutlaka ziyaret ettiği, Mimar Sinan eseri türbenin içini görmek isterseniz 4 Nisan veya 1 Temmuz tarihinde burada bulunmanız gerekiyor. Yılın diğer günlerinde ise kapalı.

Topkapı terk edildikten sonra inşa edilen saraylar için genellikle deniz kenarları tercih edilmiştir. Ancak **Yıldız Sarayı** bu saraylardan farklı olarak İstanbul'a hâkim bir tepe üzerine yerleştirilmiştir. İstanbul'un günümüzde de akciğeri olarak nitelendirebileceğimiz Yıldız Parkı'nda yer alan Yıldız Sarayı içindeki en büyük yapı Sultan Abdülaziz Dönemi'nde inşa ettirilen Mabeyn Köşkü. Köşkün ilginizi çekebilecek özelliklerinden birisi 3000 ayrı kristal parçasından oluşan ve dokunulduğunda piyano tuşları gibi sesler çıkartan merdiven korkulukları.

Çırağan Sarayı

Beşiktaş'ta yolun iki tarafını kapatan yaşlı ağaçların gölgelediği Çırağan Caddesi'nden ilerleyerek yolunuza devam ettiğinizde saray yapılarının bir diğer örneği olan **Çırağan Sarayı** ile karşılaşacaksınız. Osmanlı padişahlarından Abdülaziz tarafından 1871 yılında inşa ettirilmiş, günümüzde ise beş yıldızlı bir otel olarak kullanılıyor. Sarayı geçtikten sonra deniz kenarında sırasıyla göreceğiniz Galatasaray Üniversitesi ve Kabataş Erkek Lisesi'nin binaları da bir zamanlar Çırağan Sarayı'na bağlı idi. Feriye Sarayları olarak adlandırılan bu binalar şehzadeler ve Çırağan Sarayı'nda çalışanlar tarafından kullanılırdı.

Takip etmekten oldukça zevk aldığınızı tahmin ettiğimiz bu yol ile birlikte Ortaköy'e ulaşacaksınız. Ortaköy İstanbul'un en büyük eğlence merkezlerinin bulunduğu yerlerden birisi. Bu semt ile adeta simgeleşmiş olan **Ortaköy Camisi**, Osmanlı mimarisine Avrupa etkilerinin girdiği bir döneme ait. Sultan Abdülmecid tarafından 1853'te inşa ettirilen cami Boğaziçi'nin en güzel noktasına ve hatta boğazın içine uzanan

bir girintinin üzerine inşa ettirilmiş. Banisi olan Sultan Abdülmecid ve daha sonraki padişah Sultan Abdülhamid'in Cuma namazlarını bu camide kıldıkları ve daha sonra kayıklarla boğazın karşı kıyısında bulunan Beylerbeyi Sarayı'na geçtikleri biliniyor.

Ortaköy'deki gezinizin ardından günün yorgunluğu atmak isterseniz Ortaköy Camisi'nin yanındaki çay bahçelerinde Boğaz ve Boğaz Köprüsü'nün günün son saatlerindeki muhteşem manzarasının tadını çıkartabilir, bu arada Ortaköy'ün ünlü kumpirinin de tadına bakabilirsiniz.

İstanbul'un Asyalı Yüzü: Üsküdar ve Kadıköy

Körler Memleketi: Kadıköy

İstanbul'un ilk yerleşimcilerine ilişkin efsanelere göre Kadıköy, Sarayburnu'nun güzelliklerini göremeyerek buraya yerleşenlerin yani körlerin memleketi idi. Ancak bu haksızca yapılmış bir yorum. Evet, belki Sarayburnu gibi coğrafi avantajlara sahip değil ama tarih boyunca hastalıklara iyi gelen bir havası olduğuna inanılan Kadıköy, Bizans ve Osmanlı dönemlerinde imparatorların avlandıkları ve dinlendikleri bir yazlık sayfiye ve eğlence yeri gibi hizmet vermiştir. İstanbul'un en eski yerleşim yerlerinden olan Kadıköy'de yapılan yüzey araştırmalarında

Haydarpaşa Garı

elde edilen buluntular da M.Ö. 3000'lere kadar uzanan geçmişini ortaya koyuyor.

Kadıköy bir metropolün sınırları içerisinde kalmasına rağmen Bizans ve Osmanlı dönemlerindeki sayfiye yeri ünvanını günümüzde çok da kaybetmemiştir. Bahariye-Moda-Mühürdar güzergahında nostaljik bir tramvay yolculuğu ile ulaşabileceğiniz Moda, Kalamış ve Fenerbahçe gezinti yolları, yeşil alanlar içindeki çay bahçeleri ile şehrin kalabalığından biraz da olsa uzaklaşmak isteyenler için ideal. Hem Bizans hem de Osmanlı imparatorlarının yazlık köşk ve sarayları için burayı seçmiş olmalarına şaşkırmamak gerekir. Özellikle Fenerbahçe

Yarımadası bazılarının yaşı asırlarla ifade edilen ağaçların altındaki yürüyüş parkurları ile ilkbaharda rengârenk açan çiçeklerin arasına yerleştirilmiş masalarda Marmara Denizi ve yan yana sıralanmış adaları seyrederek bir şeyler içip yorgunluk atmak isteyenlerin mekânı. İstanbul'u 300 metre yüksekten seyretmek, bu dünya kentini farklı bir açıdan kuşbakışı görmek isteyenler için hizmet veren bir balon da var.

Kadıköy'deki en önemli anıtlardan birisi **Haydarpaşa Garı**. Estetik mimarisi, deniz kenarındaki konumu ile Kadıköy'ün sembolü, İstanbul'dan Anadolu içlerine giden trenlerin ilk, İstanbul'a gelenlerin ise son durağı olan Haydarpaşa Garı 1908 yılında inşa ettirilmiştir. Anadolu'dan gelip İstanbul'u ilk kez görenlerin ilk adımlarını attıkları yer olan istasyon binası, I. Dünya Savaşı'nda cephanelik olarak kullanılan depolarından birine yapılan sabotajla büyük hasar görse de günümüze kadar gelebilmeyi ve İstanbul'un Asya yakasının en anıtsal eserlerinden birisi olmayı başarmıştır. Kadıköy'ün simge yapılarından bir diğeri olan **Süreyya Operası** Haydarpaşa'dan Fenerbahçe'ye giderken görülebilecek bir yapı. 1927 yılında Opera Binası olarak açılan daha sonra sinema olarak kullanılan bu güzel bina yapılan düzenlemelerle tekrar gerçek kimliğine kavuşmuş ve opera binası olarak hizmet vermeye başlamıştır. Bina mimarisiyle de ilginç çünkü inşa edilirken Avrupa'daki pek çok ünlü tiyatro ve opera binasını kopyalamış. Örneğin holü Paris Champs Elysee Tiyatrosu'ndan iç bölümü ise Alman tiyatrolarından alınmıştır.

Üsküdar

Üsküdar'ın Kız Kulesi'nin hemen karşısında yer alan tepelerinden biri üzerinde Osmanlı

Dönemi'ndeki tarikatlardan birisi olan Celvetiler'in toplanma ve ibadet yeri olarak 1595 yılında inşa edilen, ardından yapılan eklemelerle de giderek büyüyen **Aziz Mahmud Hüdai Külliyesi** bulunuyor. 1925 yıllarına kadar tarikat üyelerinin ayinlerini gerçekleştirdikleri bu yer daha sonra çıkan kanun nedeniyle yalnızca cami olarak kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı padişahları tarafından büyük saygı duyulan Mahmud Hüdai'nin türbesi de Eyüp Sultan Türbesi gibi yoğun biçimde ziyaret edilir. Caminin içinde Osmanlı süsleme sanatları içinde özel bir yeri olan kalem işlerini görmenizi tavsiye ediyoruz.

Kuzguncuk

Tüm dinler, tüm milletler isterlerse bir arada kardeşçe yaşayabilirler. Bunun en güzel örneğini de boğazın Asya Kıtası'nda Üsküdar'a bağlı bir semt olan Kuzguncuk yaşatır. İki kilise, bir sinagog ve cami yan yana hatta

Surp Krikor Lusaveriç Kilisesi ile Kuzguncuk Camisi'nin avlusu ortak. İspanya'dan gelerek İstanbul'a yerleşen ve hatta İstanbul'un Osmanlılar tarafından fethinden önce buraya gelen Musevilerin bir bölümü de Kuzguncuk'u tercih etmiştir. Kilise ve caminin arkasında da bir sinagog ve onun da hemen yanında Ayios Yeorgios Kilisesi var. İbadet mekânları gibi ölümden sonraki son ikametgâhlar olan mezarlıklar da yan yana ve karşı karşıya. Nakkaştepe Mezarlığı'nda tarihi 600 yılı bulan Musevi mezarları ile Müslüman mezarları birlikte yer alıyor. Bu mezarlığın karşısında ise Rum Ortodoks Mezarlığı var.

Kuzguncuk'un diğer önemli anıtları ise Osmanlı sivil mimarisinin güzel örneklerini sunan ve birçoğu boğazın kenarına dizilmiş yalı ve köşkleri. İstanbul'un doğası bozulmamış yerlerinden birisi olan Kuzguncuk'ta özellikle Fethipaşa Korusu insana ferahlık veren bir yer.

Beylerbeyi

İstanbul'un bu yakası daha önce de belirttiğimiz gibi hem Bizans hem de Osmanlı dönemlerinde yazlık sayfiye yeri olarak hizmet vermiştir. Beylerbeyi'ndeki en önemli anıt 1865 yılında Sultan Abdülaziz tarafından yaptırılan Beylerbeyi Sarayı. Padişahın bu yazlık sarayı daha erken tarihli ahşap bir sarayın yerine inşa ettirilmiştir. Sultan Abdülaziz denize düşkünlüğüyle ün yapmış bir padişah. O yüzden sarayın içinde de bol bol deniz ve gemi resimlerine yer verilmiş.

Hem Asya'da Hem Avrupa'da Ne Asya'da Ne Avrupa'da: İstanbul Boğaz Turu

İstanbul'dan keyif almanın bir diğer yolu da gün doğarken farklı, batarken farklı renge bürünen boğazın sularında teknelerle yapılan boğaz turları. Boğazın kenarına dizilmiş yalılardan birçoğu Osmanlı padişahları, sultanları ve paşaları tarafından yaptırılmış ya da kullanılmış. Osmanlı sultanlarının Topkapı Sarayı'ndan

sonra yerleştikleri saraylardan bir bölümü de burada. Bunların en ünlüleri ise Dolmabahçe ve Beylerbeyi sarayları.

Boğazda yapılacak bir gezide ilk bahsedilmesi gereken doğal olarak Salacak açıklarında yer alan Kız Kulesi. Efsaneye göre Bizans İmparatoru Konstantin'in çok sevdiği bir kızı vardır. Ancak kâhinin biri kızının bir yılan tarafından öldürüleceği kehanetinde bulunur. Bu yüzden imparator kızını güven altına almak için denizin ortasında yer alan ve hiçbir yılanın ulaşamayacağını düşündüğü bu kuleyi yaptırır. Ancak alınan bu tedbir kehanetin önüne geçmeye yeterli olmaz. Kıza gönderilen yiyecek sepetlerinin içine giren yılan kızı zehirleyerek öldürür. Kule ile ilgili bir diğer efsane de yaygın bir ismi olan Leandros Kulesi ile de bağlantılı. Hero ile Leandros'un hüznü bir sonla biten aşk hikâyesinin burada gerçekleştiğine inanılıyor. Gerçekte ise kulenin 12.yüzyılda Bizans Dönemi'nde inşa edildiği, zaman zaman hapishane olarak kullanılmış olsa da, asıl olarak gemilere yol gösteren bir fener olarak hizmet verdiği düşünülüyor. Kulenin şu anki şeklini verenler ise Osmanlı hükümdarları Fatih Sultan Mehmet ve II. Mahmut.

İstanbul'da boğaz turu için en güzel aylar nisan ayının sonlarından eylül ayına kadar olan dönemler. Bunun nedeni de boğaz ve İstanbul manzarasını zenginleştiren ve daha da güzelleştiren, boğazın iki yanındaki ormanlar ve ağaçların yeşilliği üzerine serpiştirilmiş rengârenk çiçeklerin yarattığı renk cümbüşü. Bu renklerin arasında dikkat çekenlerden birisi de Bizans imparatorluk rengi olan erguvan ağacının çiçekleri.

Boğazın her iki yakasının bir zamanlar tamamen yalılarla çevrili olduğu biliniyor. Bunlardan bazıları zamana direnemedi bazıları insan eliyle tahrip edildi. Ancak boğazın kenarını süsleyen yapıların büyük bölümünü halen bu yalılar oluşturuyor. Uzaktan birbirine benzer görünseler de aslında hepsi farklı dönemlerin özelliklerini, mimari moda akımlarının etkilerini ve biraz da yapan mimarın ve ustasının yetenekleri ve belki de yalı sahibinin kişisel tercihlerini yansıtan bu yalılardan çoğu hala ilk sahiplerinin adıyla anılıyor. İsimlerinden de anlayabileceğiniz gibi bunların birçoğunun ilk sahibi Osmanlı Dönemi'nin paşaları.

Boğaz'ın Asya yakasına paralel olarak uzanan Kuzguncuk'un deniz kenarında da yalıları görmeniz mümkün. Bunların en iyi korunmuşlarından birisi de 18.yüzyılda yapılmış olan Pembe Yalı. Kuzeye devam edip Boğaz Köprüsü'nün altından geçtikten sonra boğaz kenarında görebileceğiniz saraylardan en güzeli ile karşılaşabilirsiniz.Yine Asya kıyısında yer alan Beylerbeyi Sarayı günümüzde müze olarak hizmet veriyor. 1865 yılında inşa ettirilen sarayda yabancı devlet adamları ve imparatorların da ağırlandığı biliniyor.

Çengelköy de deniz kıyısındaki yalıları ile dikkatinizi çekecektir. Bir zamanlar tüm kıyıyı doldurduğu bilinen bu yalılardan günümüze gelmeye başaranlardan bazıları Sadullah Paşa Yalısı, Abdullah Paşa Yalısı, Fenerli Yalı ve Server Bey Yalısı. Çengelköy ile özdeşleşmiş yapılardan birisi de Kuleli Askeri Lisesi.

İstanbul Adaları:Tüm metropoller gibi İstanbul da sürekli bir koşuşturma ve telaş içinde. Bu telaş ve acelecilikten hoşlanmayanların kaçabilecekleri yerler Marmara Denizi'nde yan yana dizilmiş adalar. Adaların her birine düzenli olarak sefer yapan vapurlar mevcut.

Bilinmeyen bir tarihte meydana gelen bir depremle bir dağ sırası Marmara Denizi'nin içine gömülmüş, bu dağ sırasının en yüksek zirveleri ise Prens Adaları'nı meydana getirmiştir. İstanbul'un birçok yerinden siluet halinde görülür çoğu. Bu adaları merak edenlere uzaktan seyretmek yetmez. Düzenli olarak adalara sefer yapan vapurlar meraklıların imdadına yetişir. Adaları görenler içinse insana huzur veren, bozulmamış doğa, dingin ve huzurlu sokakları bırakıp tekrar geri dönmek daha zordur. Marmara'nın adaları yan yana sıralanmıştır.

En doğuda bu adaların en küçüğü Sedef Adası bulunur, sonra Büyükada, Heybeliada, Burgazada ve Kınalıada sıralanır. Hepsinde ayrı bir güzellik olan bu adaların en popülerleri ise adeta büyüklükleri ile doğru orantılı. Vapurların ziyaretleri ise sırayla hiçbirini atlamadan gerçekleşiyor. Önce Kınalıada, Sonra Burgazada, Heybeliada en son olarak da Büyükada'ya uğranıyor. Adalara Sirkeci, Kadıköy, Kabataş, Bostancı ve Kartal'dan düzenli seferler yapan vapurlar; Kabataş, Sirkeci, Eminönü ve Bostancı'dan kalkan deniz otobüsleri ile ulaşmanız mümkün.

Burgazada: Heybeliada'nın batısında kalan ve Kınalıada'dan sonraki vapur durağı olan Burgazada İstanbul'un prens adalarının büyüklük bakımından 3. sırada yer alanı. Adanın en popüler yeri geniş bir panoramik manzaraya olanak veren Bayrak Tepesi. Diğer adalar gibi Burgazada da Bizans Dönemi'nde inziva yeri için daha güzel bir yer bulunamayacağından münzevi ve keşişler tarafından tercih edilmiş.

Bayrak Tepesi'nin zirvesine çıktığınızda da burada tarihçesi 9. yüzyıla kadar giden Hristos Manastırı'na ait kalıntılara rastlayacaksınız.

Ada eşsiz konumu ve muhteşem doğasıyla Büyükada kadar olmasa da sanat ve edebiyat dünyasının ünlülerinin tercih ettiği bir yer olmuş. Bunlardan birisi de Türk yazarlarının en ünlülerinden olan Sait Faik Abasıyanık. Yazarın 1954 yılında vefat ettiği konak günümüzde Sait Faik Abasıyanık Müzesi olarak hizmet veriyor. Müzenin karşısında tarihçesi Bizans Dönemi'ne kadar uzandığı söylenen ve adanın en gösterişli yapısı olan Ayios Ioannis Kilisesi var.

Kınalıada: Kınalıada, İstanbul'dan kalkan vapurların ilk uğrak noktasıdır. İnsanlar genelde bu küçük adada inmezler istekleri daha çok Büyükada'ya ulaşmaktır. Aslında bu yüzden diğer adalarda bulamayacakları güzellikleri de kaçırmırlar. Evet belki diğer adalara göre tarihi binaları daha azdır ya da sevgilinizle seyredeceğiniz manzaraları daha az sunar size. Ama özellikle yazın çok daha kalabalık olan diğer adalara göre kafasını dinlemek isteyenlerin tercih edebileceği bir alternatiftir Kınalıada. Ayrıca plajı da en fazla olan adadır. Bu yüzden birinci tercihiniz güneşlenmek ve denizin tadını çıkarmaksa vapurdan ilk durakta inin ve Kınalıada'yı keşfedin.

Heybeliada: İstanbul'dan gelen vapurların ziyaret ettikleri üçüncü, büyüklük açısından da Büyükada'dan sonra ikinci sırada gelir Heybeliada. Yeşil alanları diğer adalara göre daha çoktur ve yerleşim alanının dışında kalan çoğu yer orman arazisidir. Bu yüzden de daha çok piknik yapmak isteyenlerin tercih ettiği bir yerdir ve turistik alanları da çok fazla yoktur.

En önemli turistik yeri piknikçilerin özellikle yaz aylarında doldurdukları Değirmen Burnu. Diğer adaların çoğunda olduğu gibi burada da bisiklet kiralayarak adayı dolaşmanız ya da faytonlarla bir ada turu yapmanız mümkün. Plajları da diğer adalara göre daha sakin. Tüm adaların en yüksek yerlerinde olduğu gibi buranın en yüksek yerinde de bir manastır mevcut: Aya Triada Manastırı. İçini gezmek özel izinle mümkün bu yüzden bu zorlu tepeye çıktıysanız en azından manzaranın keyfini çıkarın.

Büyükada: İstanbul'un adaları içerisinde en çok tercih edileni ve en büyüğü Büyükada'dır. Adanın güzellikleri daha vapurun yanaştığı Büyükada İskelesi'nde başlar. Osmanlı mimarisinin geç devir özelliklerini yansıtan İskele binası, kubbesi, çinilerle kaplı kemerli cephesi ve vitrayları ile türünün en güzel örneklerinden. Vapurdan indikten sonra adanın içlerini keşfe çıkmadan binanın içine bir göz atın. Çünkü denizcilikle ilgili belgeler, maketler, eski fotoğrafların sergilendiği

bu yer adeta bir deniz müzesi gibi. Üst katında deniz manzarası eşliğinde çayınızı yudumlamanız da mümkün.

İskeleden çıktıktan sonra yola düz olarak devam ederek adanın ünlü saat kulesinin yer aldığı, ahşap konak ve köşklerin çevrelediği bir meydana varacaksınız. Buradan gitmek istediğiniz yere ulaşmak için faytonlara binmeli ya da bisiklet kiralamalısınız. Çünkü adada motorlu araç bulunmuyor. Büyükkada'nın en güzel sokaklarını dolaşmak ve genel bir ada turu için fayton ideal. Mimosalar başta olmak üzere her türlü çiçeğin renklendirdiği muhteşem bir doğa içinde yapılan bisiklet turları da çok popüler. Tercih size kalmış.

Doğasından çok adanın tarihi binalarını merak ediyorsanız ana caddeler üzerinde kısa bir gezi yapmanız yeter. Bazıları gazino, bazıları otel olarak düzenlenmiş olan, hemen hepsinde bir çiçek bahçesi bulunan köşkler Büyükkada'nın sembolleri. Özellikle Nizam Mahallesi'nde

köşklerin en güzel örneklerini görebilirsiniz. Diğer tarihi binalar ise manastırlar ve kiliseler. Bunlardan **Hristos Manastırı** Büyükkada'nın popüler yerlerinden. Manastırın yakınlarında yer alan **Büyükkada Rum Yetimhanesi** dünyanın en büyük ahşap binalarından olan görkemli bir yapı.

Büyükkada'nın en çok ziyaret edilen ve en güzel manzaraya sahip yerlerinden bir diğeri ise adanın en yüksek noktasında yer alan **Aya Yorgi Kilisesi**. Oldukça dik bir tepede yer alan ve ulaşımı zorlu bu kiliseye çıkarken adanın manzarası da giderek güzelleşir. Eski bir inanışa göre buraya çıplak ayakla çıkmayı başaranların dileklerinin kabul edildiğine inanılıyor. Dileklerin yerine gelmesinin bir diğer yolu da yolun kenarındaki ağaçlara renkli bezler bağlamak ya da bir makara ipi yokuşun başına bağlayıp koparmadan tepeye kadar çıkmayı başarmak. Bunlar size inandırıcı gelmeyebilir. Ancak çok sayıda kişinin dileği gerçekleşmiş olmalı ki, Aya Yorgi Kilisesi'nin içindeki camekân teşekkür mahiyetinde hediye edilmiş eşyalarla dolu.

Büyükkada ve aşk ise ayrılmaz ikili. Şehrin kalabalığından kaçarak, Âşıklar Tepesi adını da almış olan tepeye el ele çıkan sevgililer adanın en

çok görülen manzaralarından. Adanın saymakla bitmeyen güzellikleri insanın ruhunu canlandıran bir özelliğe sahip. Büyük ihtimalle saatlerin nasıl geçtiğini anlamadan akşam olacak. Gününbirlik bir ziyaret gerçekleştirdi iseniz Büyükkada'daki son saatlerinizi güneşin batışının adada en güzel izlendiği iskelede ya da Dilburnu'nda geçirin. Uzaklarda Heybeliada'nın ve yavaş yavaş ışıkların aydınlatmaya başladığı İstanbul'un görüntüsünün, manzaranın güzelliğini tarifsiz hale getirdiğini ve sizi saatler boyunca esir aldığını göreceksiniz.

Ulaşım: Kadıköy, Bostancı, Kabataş iskelelerinden kalkan deniz otobüsleri ve vapurlarla adaya seferler düzenlenmektedir. Diğer adalar üzerinden geçilebildiği gibi direkt seferler de var. Geceyi Büyükkada'da geçirmek istemeyip sadece gezmeye gelenler içinse gece 00.30'a kadar Bostancı vapurları mevcut.

Konaklama: Büyükkada'nın tüm güzelliklerini doyasıya çıkartmak istiyor ve adada birkaç

günüünüzü geçirmek istiyorsanız adanın otele dönüştürülmüş eski köşklerinden birisinde kalabilirsiniz.

Yeme-içme: Her tür deniz ve et ürünlerinin yenilebileceği lokantalarda ev yapımı ve adaya özgü şaraplardan tadabilirsiniz. Üstelik adadan görünen Marmara Denizi ve İstanbul manzarası eşliğinde. Sahildeki balıkçılar da alternatif olabilir. Gül biçimli dondurmalar, ev yapımı şaraplar da sadece Büyükkada'da tadına bakabileceğiniz bir diğer lezzet. İskelenin iki yanında sıralanmış çay bahçeleri ve pastaneler adaya sabah gelip bir şeyler atıştırmak isteyenler için ideal. Büyükkada Meydanı ise sıcak yaz günlerinde serinlemenin en güzel yolu olan dondurmaların satıldığı yerlerle çevrelenmiş durumda.

Kongre Merkezi İstanbul

Dünya kongre kentleri arasında 19. Avrupa'da ise 12.sırada yer alan İstanbul, modern kongre merkezleri ile de toplantılarınız için tercih edebileceğiniz bir kent. Özel kongre merkezlerinin yanında lüks oteller de kongre ve toplantılar için oldukça elverişli.

**Cemal Reşit Rey (CRR)
Konser Salonu**
34367 Harbiye
Tel: (0212) 246 06 96–246 52
28
Faks: (0212) 248 54 51
www.crrks.org

CNR Expo
Atatürk Havalimanı Karşısı,
34830 Yeşilköy
Tel: (0212) 465 74 74/26 97
Faks: (0212) 465 74 76/77
www.cnrexpo.com

**Feshane Uluslararası Kongre
ve Kültür Merkezi**
Eski Feshane Cad. Defterdar
Durağı, 34030 Eyüp
Tel: (0212) 501 73 26
Faks: (0212) 501 73 28
www.feshane.com.tr

**Lütfi Kırdar Uluslararası
Kongre ve Sergi Sarayı
(ICEC)**
Harbiye
Tel: (0212) 296 30 55
Faks: (0212) 224 08 78
www.icec.org.tr

**Türker İnanoğlu Maslak
Gösteri Merkezi**
Büyükdere Caddesi, Derbent
Mevkii
Maslak-Sarıyer
Tel: (0212) 286 66 86 (15 hat)
Faks: (0212) 286 66 79 – 80
www.timshowcenter.com

**Tüyap Beylikdüzü Fuar ve
Kongre Merkezi**
E-5 Karayolu, Gürpınar
Kavşağı Beylikdüzü,
Büyüçekmece
Tel: (0212) 886 68 43
www.tifas.com.tr

**Ceylan İnter continental
(*****)**
Mete Cad. Taksim-Beyoğlu
Tel: (0212) 231 21 21
Faks: (0212) 231 21 80
www.interconti.com.tr

Grand Cevahir Hotel (***)**
Halide Edip Adıvar Mah. Sıra
Cevziler Sk. Darülaceze Cad.
No:20,
Şişli
www.gch.com.tr

Hilton Otel (***)**
Cumhuriyet Cad., No:152 Şişli
Tel: (0212) 231 46 50
Faks: (212) 240 41 65
www.istanbul.hilton.com

**Holiday Inn Crowne Plaza
(*****)**
Sahilyolu, Ataköy-Bakırköy
Tel: (0212) 560 81 00
Faks: (0212) 560 81 55
www.crowneplaza.com/istanbul

İstanbul Princess (***)**
Büyükdere Cad. Ayazpaşa,
Şişli
Tel : (0212) 335 09 00
Faks: (0212) 285 09 51
www.istanbulprincess.com

**Kaya Ramada Plaza Hotel
(*****)**
E-5 Otoyolu Hadımköy
Sapağı Tüyap Fuar Alanı Yanı,
Beylikdüzü- Büyüçekmece
Tel : (0212) 886 84 00
Faks : (0212) 886 84 06

Marin Otel (***)**
Kumburgaz-Silivri Yolu 50.km.
Silivri
Tel: (0212) 885 90 00
Faks: (0212) 884 05 30
www.marinprincesshotel.com

The Ritz-Carlton (***)**
Askerocağı Cad. Gümüşsuyu,
Şişli
Tel: (0212) 334 44 44
Faks: (0212) 334 44 25
www.ritzcarlton.com.tr

Müzeler

Adam Mickiewicz Müzesi

Dolapdere, Tatlı Badem Sokak,
Beyoğlu
Tel: (0212) 253 66 98

Anadoluhisarı

Anadoluhisarı, Beykoz
Tel: (0212) 263 53 05

Askeri Müze

Askeri Müze ve Kültür Sitesi
Komutanlığı, Harbiye, Şişli
Tel: (0212) 233 27 20

Aşyan Müzesi

Aşyan Yokuşu, Bebek
Tel: (0212) 263 69 86

Atatürk Müzesi

Halaskargazi Caddesi, No:250,
Şişli
Tel: (0212) 240 63 19

Aya İrini Kilisesi

Topkapı Sarayı 1. Avlusu,
Sultanahmet, Eminönü
Tel: (0212) 528 45 00

Ayasofya Müzesi

Sultanahmet Meydanı, Eminönü
Tel: (0212) 528 45 00

Aynalı Kavak Kasrı

Aynalı Kavak Caddesi, Hasköy
Tel: (0212) 227 34 41

Basın Müzesi

Divanyolu Caddesi, No: 84,
Çemberlitaş, Eminönü
Tel: (0212) 511 08 75

Beylerbeyi Sarayı

Beylerbeyi Sarayı Müdürlüğü,
Üsküdar
Tel: (0212) 321 93 20

Büyük Saray Mozaikleri Müzesi

Sultanahmet, Eminönü
Tel: (0212) 528 45 00

Çağlar Boyu Aydınlatma ve Isıtma Araçları Müzesi

Cankurtaran Mahallesi,
Dalbastı Sokak No:16
Tel: (0212) 517 66 08

Deniz Müzesi

İskele Meydanı, Beşiktaş
Tel: (0212) 261 00 40

Deniz ve Su Ürünleri Müzesi

Beykoz
Tel: (0212) 413 21 32

Divan Edebiyatı Müzesi

Galip Dede Caddesi No: 15
Tünel-Beyoğlu
Tel: (0212) 245 41 41

Dolmabahçe Sarayı

Dolmabahçe Caddesi, Beşiktaş
Tel: (0212) 236 90 00

Ercümen Kalmık Müzesi

Sarayarkası Sokak 35-37,
Gümüşsuyu, Beşiktaş
Tel: (0212) 245 02 70

Fethiye Müzesi

Fatih, İstanbul
Tel: (0212) 528 45 00

Florya Atatürk Deniz Köşkü

Florya
Tel: (0212) 426 51 51

Halı ve Kilim Müzesi

Sultan Ahmet Camisi Avlusu,
Eminönü
Tel: (0212) 518 13 30

Hat Sanatları Müzesi

Beyazıt Meydanı, Eminönü
Tel: (0212) 527 58 51

Havacılık Müzesi

Hava Harp Okulu, Yeşilyurt
Tel: (0212) 663 24 90

Hilmi Nakipoğlu Fotoğraf

Makineleri Müzesi

Nefus Nekipoğlu Zihinsel
Engelliler Okulu 4. Kat,
Osmaniye Caddesi No: 18/B,
Bakırköy
Tel: (0212) 543 09 20

Hüseyin Rahmi Gürpınar Müze Evi

Heybeliada
İhlamur Kasırları
İhlamur Yolu, Beşiktaş
Tel: (0212) 259 50 86

İmrahor Anıtı

Yedikule, Fatih
Tel: (0212) 522 17 50

İstanbul Arkeoloji Müzeleri

Osman Hamdi Bey Yokuşu,
Gülhane, Eminönü
Tel: (0212) 520 77 42

İstanbul Oyuncak Müzesi

Ömerpaşa Caddesi, Dr. Zeki Zeren Sokağı, No:17 Göztepe
Tel: (0216) 359 45 50

Kariye Müzesi

Edirnekapı, Fatih
Tel: (0212) 631 92 41

Karikatür ve Mizah Müzesi

Atatürk Bulvarı, Kovacılar Sokak, No: 12, Fatih
Tel: (0212) 249 95 65

Küçüksu Kasrı

Anadolu Hisarı, Beykoz
Tel: (0216) 332 33 03

Kont Szchenyi İtfaiye Müzesi

İtfaiye Caddesi, No.9, Fatih
Tel: (0212) 635 71 74

Maslak Kasırları

Maslak, Sarıyer
Tel: (0212) 276 10 22

Özel Rahmi Koç Sanayi Müzesi

Hasköy Caddesi, No:27
Hasköy, Beyoğlu
Tel: (0212) 256 71 53

Özel Sait Faik Abasıyanık Müzesi

Burgazada,
Tel: (0216) 381 21 32

Özel Türvak Sinema ve Televizyon Müzesi

Şehit Teğmen Mehmet Ali Yılmaz Sokak, No:4 Kavacık, Beykoz
Tel: (0216) 425 19 00

Özel Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi

Yapı Kredi Kültür Merkezi, İstiklal Caddesi No: 285, 80050, Beyoğlu
Tel: (0212) 293 37 10

PTT İstanbul Müzesi

Yeni Postane Sokak Habyar Mah., Zaptiye Cad. No: 25 Eminönü
Tel: (0212) 520 90 37

Resim ve Heykel Müzesi

Dolmabahçe Caddesi, Beşiktaş
Tel: (0212) 261 42 98

Rumelihisarı

Yahya Kemal Caddesi No:42, Rumelihisarı, Sarıyer
Tel: (0212) 263 53 05

Sadberk Hanım Müzesi

Piyasa Caddesi No:27-29, Büyükdere, Sarıyer
Tel: (0212) 242 38 13

Sakıp Sabancı Müzesi

İstinye Caddesi No:22 Emirgan, Sarıyer
Tel: (0212) 229 55 18

Şehir Müzesi

Barbaros Bulvarı, Yıldız
Tel: (0212) 258 53 44

Tanzimat Müzesi

Gülhane Parkı, Eminönü
Tel: (0212) 512 63 84

Topkapı Sarayı

Sultanahmet, Eminönü
Tel: (0212) 512 04 80
Web: www.topkapisarayi.gov.tr

Türbeler Müzesi

Sultanahmet Meydanı, No: 2 Eminönü
Tel: (0212) 518 29 19

Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi

Saraçhane Sokak No:1 Fatih
Tel: (0212) 525 12 94

Türk ve İslam Eserleri Müzesi

Sultanahmet Meydanı, Eminönü
Tel: (0212) 518 18 05

Yedikule Hisarı

Kale Meydanı Caddesi, No:4, Yedikule, Fatih
Tel: (0212) 585 89 33

Yıldız Sarayı Müzeleri

Yıldız, Beşiktaş
Tel: (0212) 258 30 80

Yıldız Sarayı- Şale

Yıldız, Beşiktaş
Tel: (0212) 259 89 77

YEME - İÇME

Türk ve dünya mutfaklarının en muhteşem lezzetlerini, İstanbul ile özdeşleşmiş, İstanbul'un tüm kartpostallarında yer eden İstanbul Boğazı ve panoramik İstanbul manzaralarında, lüks lokantalarda ya da lokantalara dönüştürülmüş yüzlerce yaşındaki tarihi mekânlarda tadabilirsiniz.

Her bir köşesinde farklı bir döneme ışık tutan eserlerin bulunduğu İstanbul'da bu tarihi mekanların bazıları, lokantalara dönüştürülmüş durumda. Bu tarihi doku içinde keyifli bir yemek yiyerek hoşça vakit geçirmek isteyenler için de ideal. Bunlar içinde ilk akla gelen yerler ise İstanbul'un en güzel panoramik manzaralarından

birisini sunan tarihi Galata Kulesi ve efsanelerle yoğrulmuş denizin ortasında yer alan Kız Kulesi. Bu mekanlarda boş yer bulmak oldukça zor olduğundan önceden rezervasyon yaptırmanız gerektiğini hatırlatalım. Osmanlı'nın batıya açılan kapısı Sirkeci Gar Binası'nda yer alan ve döneminin en lüksü sayılan lokanta, Ortaköy'de Mimar Sinan'ın eseri bir hamamken bar ve lokantaya dönüştürülen Hüsrev Kethüda Hamamı, Eminönü'ndeki Zindan Han da yemeğini tarihi bir mekânda yemek isteyenlerce tercih edilebilecek diğer yerler. Yemeğinizi dünyanın en güzel kentlerinden olan İstanbul manzarası eşliğinde yemek isterseniz ister İstanbul Boğazı, ister Topkapı Sarayı, Ayasofya ve Sultan Ahmet'in ve İstanbul ile özdeşleşmiş birçok tarihi yapının panoramik olarak izlenilebileceği mekânlar tercih edilebilir.

İstanbul'da her türlü damak zevkine ve kültüre ait yemekleri yiyebileceğiniz mekânları bulabilmeniz mümkün. Bizim tavsiyemiz eşsiz lezzetleri gizleyen dünyanın en büyük üç mutfağından birisi olan Türk Mutfağı'nın lezzetlerini tatmanız. Kariye Müzesi'nin yanında yer alan otelin lokantasında Osmanlı Dönemi yemekleri ve hatta her padişahın dönemine özgü yemekleri tadabilmeniz mümkün. Ancak farklı dünya mutfaklarını tercih ediyorsanız İstanbul'da farklı kültürlerin lezzetlerini size sunan lokantalar da var. İran, Rus, Arjantin gibi farklı dünya mutfaklarına ait lezzetlerin yer aldığı lokantaların büyük bölümü İstiklal Caddesi üzerinde. Lezzetine bakmanızı tavsiye edeceğimiz yiyeceklerin ilk sırasında ise balık yemekleri geliyor. Bereketli Marmara Denizi'nin ikramı olan, Roma Dönemi'nden itibaren İstanbul'un yemek kültürünün ilk sırasında gelen ve başta Palamut, Lüfer olmak üzere mevsimine

göre değişen türlerdeki balıkların yine farklı mevsimlerde farklı damak tatlarına göre, bazen buğulama, bazen kızartma olarak hazırlandığı lokantalara boğazın her iki yakasında da bolca rastlayabilirsiniz. İstanbul birçok kùltürü bir arada buluşturuğu gibi tüm Anadolu'nun da bir özetidir aslında. İstanbul'u bazen güzelliğinden bazen iş olanaklarından dolayı tercih eden pek çok Anadolu insanı burada kùltür mozaiği oluşturuğu gibi kendi yörelerinin yemek kùltürlerini de İstanbul'a taşımıştır. Bu yüzden tatmanız için çok farklı kentleri gezmeniz gereken Türk mutfağındaki farklı lezzetlerin tamamını İstanbul'da bulabilirsiniz. Bu tür lokantaların büyük bölümü de İstanbul'un tarihi mekânları olan Sultanahmet Meydanı ile Mısır Çarşısı çevresinde yer almakta.

ALIşVERİş

Osmanlı kurumlarını ayakta tutan en önemli uygulamalardan birisi vakıf sistemiydi. Bu sisteme göre eğer bir cami inşa ediliyorsa bu caminin görevli ücretleri, tamir ve bakım masrafları gibi çeşitli ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gelir getirici bir başka yapı meydana getirilirdi. Bunlardan birisi de çarşılardı. İşte İstanbul'un hem yerli halkının hem de yabancı konuklarının en çok ziyaret ettikleri iki mekân olan Kapalı Çarşı ve Mısır Çarşısı'nın hikâyesi de böyle başlar. şu anki haline 250 yıllık bir süreçte ulaşabilen ve antikadan mücevhere, altından her çeşit hediyeliğe ürünlerin satıldığı 3.000 den fazla dükkânı yan yana bulabileceğiniz Kapalı Çarşı'nın ilk binaları Fatih Sultan Mehmet tarafından Ayasofya'ya gelir getirmesi için atılmıştır. Mısır Çarşısı'nın kuruluş amacı da aynıdır ve buradan elde edilen gelirlerin Yeni Cami'ye aktarılması planlanmıştır. Günümüzde hem Kapalı Çarşı

hem de Mısır Çarşısı İstanbul'dan kendisine bu kenti hatırlatacak bir şey almak isteyenlerinin alternatiflerinin en fazla olduğu yerler. Her ikisi de Osmanlı Dönemi'nin en önemli ticari mekânı olan bu mekanlarda tarihi doku içerisinde sergilenen ürünlerden bazıları yüzyıllarca öncesinde de aynı şekilde pazarlanıyordu. Bazı ürünler ise modern dünyanın getirileri. Yani İstanbul'un kendisi gibi bu alışveriş mekânları da yeniyle eskiyi, gelenekselle moderni bir arada barındırıyor. Kapalı Çarşı ile Nur-u Osmaniye Camisi arasında uzanan caddede başta halıcılar olmak üzere otantik doğu malzemeleri satan dükkânlar sıralanmış durumdadır. Sultan Ahmet Camisi'nin arkasında yer alan Arasta Çarşısı farklı otantik ve el yapımı hediyelikleri bulabileceğiniz bir diğer yer. Sultanahmet ve çevresinde el işi hediyelik ürünlerin dışında farklı ürünlerin tamamını bir arada bulabilirsiniz. Eski kitap meraklılarının Beyazıt Camisi ve Kapalı Çarşı arasında kalan Sahafkar Çarşısı'nı mutlaka ziyaret etmelerini tavsiye ediyoruz.

İstanbul alışveriş mekânları içerisinde hem otantik malzemeleri, hem farklı takıları hem de dünyanın en ünlü markalarını bir arada bulabileceğiniz alternatifler mevcut. İlk akla gelebilecek yerlerden biri ise İstiklal Caddesi. Caddenin iki yanında sıralanan dünya markalarının büyük bir bölümünü görebileceğiniz mağazaların yanında, pasajlar içinde gizlenmiş küçük dükkânları da ünlü. Müzik aletleri, takılar, kıyafetler satan dükkânlar, sahaflar ve daha birçok her türden mağaza cadde üzerinde yan yana sıralanmış durumdadır. Harbiye'deki Rumeli Caddesi de dünyaca ünlü konfeksiyon ve aksesuarların satıldığı bir başka yer.

Kadıköy Bağdat Caddesi'nin iki yanında da mağazalar sıralanmış durumda. Bu lüks caddenin yanında Kadıköy'ün farklı noktalarında farklı zevklere sahip olanların tercih edebileceği alışveriş mekânları var. Antika meraklıları Tarihi Kadıköy Çarşısı'na mutlaka uğramalıdır. Antika dükkânları çarşının içindeki Tellalzade Sokağı'nda sıralanıyor. Kadıköy'den Bahariye'ye giden cadde üzerinde yer alan Kadıköy Sanatçılar Sokağı'nda ise seramik sanatçıları, ressamlar ve heykeltıraşların atölyelerinde ürettikleri eserlerden satın alabilmeniz mümkün.

Caddelerde çok fazla dolaşmak istemiyor her türlü marka ve ürünü bir arada bulmak istiyorsanız alışveriş cenneti İstanbul'da yer alan çok geniş alanlara yayılmış alışveriş merkezlerini ziyaret etmeniz gerekiyor. En ünlü dünya markalarının sunduğu çeşitli ürünlerin tamamını bu modern alışveriş merkezlerinden edinmeniz mümkün. Bunların arasında Akmerkez, Atrium, Bauhaus, Capitol, Carousel, Carrefour, Cevahir İstanbul, Galleria, G-Mall, Kanyon, Maslak Çarşı, Mayadrom Alışveriş Merkezi, Metrocity, Olivium, Pabetland, Profilo Alışveriş Merkezi, Tepe Nautilus Alışveriş Merkezi sayılabilir.

EĞLENCE

İstanbul hiçbir zaman uyumaz. Sabah güneş doğmadan boğaza açılan balıkçıların tekneleriyle başlar İstanbul'daki hareketlilik. Ardından Haliç'in üzerindeki Galata Köprüsü'nden oltalarını sallayan amatör balıkçılarla devam eder. Günün ilk ışıklarıyla da işe gidenlerin tatlı telaşına bırakır ve yoğun koşuşturma temposuyla İstanbul bir metropol olduğunu herkese hatırlatır. İşi karşıda olanların ulaşım için tercih ettiği vapurlarda sabah kahvaltıları olan simitler martılarla paylaşılır.

Hava kararırken kent ışıldamaya başlar. Bu kez hareketlilik sırası günün yorgunluğunu atmak isteyenlerin doldurduğu eğlence mekânlarındadır. İstanbul sosyal ve kültürel yaşamın merkezidir.

2010 Avrupa Kültür Başkenti olarak ilan edilen İstanbul'da tarihsel birikimin getirisi kültürel zenginliğinin yanında, dünyanın en ünlü sanatçılarının eserlerinin görülebileceği sergiler düzenlenmekte, uluslararası sanat ve müzik festivalleri sanatçı ve sanatseverleri bir araya getirmektedir. İstanbul'un binlerce

yıllık tarihinden getirdiği kültürel zenginliği, bu festivaller süresince ev sahipliği yaptığı kültürel ve sanatsal aktivitelerle daha da artar ve Kültür Başkenti unvanı çok daha fazla kendisine yakışır. Bazen açık havada, bazen mükemmel akustiğe sahip tarihsel mekânlarda düzenlenen konser ve gösterileri gerçek bir sanatsever iseniz kaçırmamanız gerekir.

Beyoğlu günün 24 saati eğlenebilecek bir mekânı mutlaka bulacağınız yerlerden. Çiçek Pasajı ve Asmalımescit'te fasıl düzenleyen birahaneler, kafe ve barlar, eski meyhaneler var ve bu mekanlar eğlence için Beyoğlu'nun en çok tercih edilen yerleri.

Nişantaşı, Etiler lüks eğlence mekânlarıyla ünlü yerler.

Boğaz kıyısı, Taksim önde gelen eğlence yerlerinin bulunduğu yerler. Kadıköy'deki barlar Anadolu yakasının gece hayatının önemli mekanları. Yine deniz kenarı boyunca ailenizle vakit geçirebileceğiniz çay bahçeleri ve lokantalar mevcut.

Kumkapı'daki ve Yenikapı'daki balıkçı meyhaneleri ise daha otantik ve Türk tipi diyebileceğimiz bir eğlence isteyenlerin tercih edebileceği yerler.

KONAKLAMA

Antalya ile birlikte Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilerin büyük bölümünün ziyaret ettiği aynı zamanda modern kongre binaları ile de Avrupa'nın sayılı kongre merkezlerinden olan İstanbul'da lüks oteller, tarihi binalardan çevrilmiş butik oteller ve tarihi yüzlerce yıl öncesine giden İstanbul'un en eski otellerinde konaklamanız mümkün.

ULAŞIM

Havayolu

İstanbul'da uluslararası nitelikte 2 havaalanı yer alır.

İstanbul Atatürk Havaalanı.

Tel: (0212) 465 55 55

Web: www.ataturkairport.com

İstanbul Sabiha Gökçen Havaalanı

Tel: (0216) 585 50 00

Web: www.sgairport.com

Denizyolu

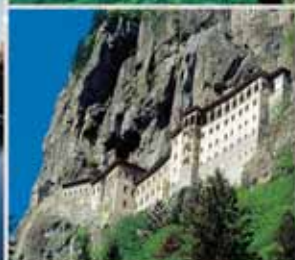
İstanbul Türkiye'nin en büyük limanına sahiptir ve kruvaziyerler ile yatların uğrak noktalarından birisi üzerinde yer alır. İstanbul'daki Salıpazarı kruvaziyer limanı Avrupa'da en çok ziyaretçinin uğradığı on limandan birisidir.

Şehir İçi Ulaşım

İstanbul şehir içi ulaşımı büyük oranda otobüslerle sağlanmaktadır. Otobüsler 500 ayrı hatta sefer yapmaktadır. Ayrıca boğazın iki yakasında yer alan İstanbul'da karayolu kadar deniz yolları da ulaşım da yoğun biçimde kullanılır. Özellikle Sirkeci, Haydarpaşa, Karaköy, Eminönü gibi yerler arasında ulaşımı en rahat biçimde vapurlarla sağlayabilirsiniz. Üsküdar ile Karaköy ve Eminönü arasında, ayrıca İstanbul'dan adalara gitmek isteyenler için düzenli vapur seferleri mevcut. Vapurlar Sirkeci, Kadıköy, Bostancı, Kabataş ve Kartal'dan kalkıyor. Yine Sirkeci, Bostancı ve Kabataş'tan kalkan deniz otobüsleri ile de adalara ulaşabilirsiniz.

Deniz otobüsleri ile ilgili sefer listesi, iptal edilen seferler gibi daha ayrıntılı bilgiler ve internet üzerinden yapabileceğiniz bilet siparişleri için İstanbul Deniz Otobüsleri'nin sitesini ziyaret edebilirsiniz: www.ido.com.tr. Yeni hizmete giren metro hatları ve metrobüsler ve tabii ki taksiler de şehir içinde yapacağınız ulaşım için tercih edebileceğiniz diğer seçenekler. İstanbul'da nostaljik bir yolculuk gerçekleştirmek isterseniz Beyoğlu ve İstiklal Caddesi'nin adeta simgesi haline gelen tramvaylardan yararlanabilirsiniz. Tarihçesi 19.yüzyılın sonlarında Osmanlı Dönemi'ne kadar uzanan Tünel de Karaköy ve Beyoğlu arasında ulaşımı kolaylaştırdığı gibi kullananlara keyifli bir seyahat sunmaktadır.

Kültürel Miras Çok Kırılgandır

Dünyadaki kültürel miras büyük bir yap-boz gibidir. Her eser, her cisim bu resmin yeri doldurulamaz bir parçasıdır. Her biri bize, kökenlerimiz, gelişmemiz ve bugünkü yaşamlarımız hakkında bilgi verir, diğer kültürleri anlamamıza ve takdir etmemize yardım eder. Her keşif, her yeni tercüme bu yap-boza bir parça daha eklemekte ve resmi daha anlaşılır hale getirmektedir. Gelecek nesillerin de aynı olanaklara sahip olabilmesi için her bir parçanın korunmasını sağlamak zorundayız.

Bugün birçok insan kültürel mirasın deprem ve sel gibi ani doğal felaketlerden, kirlenme gibi yavaş ilerleyen süreçlerden ve insanlığın diğer faaliyetlerinden kaynaklanan risklere maruz kaldığının bilincinde değildir. Eski çömlüklerden ya da mozaiklerden hatıra amacıyla küçük parçalar alınması gibi en masum görülen hareketler bile, binlerce kişi tarafından tekrarlandığında yıkıcı bir özellik göstermektedir. Tekstil, taş ya da metal bir nesneye dokunulması onun üzerinde yağ izi yada terden kaynaklanan asit bırakmaktadır. Bir tarihi yapıya tırmanılması onun aşınmasına ve dağılmasına neden olmaktadır. Yazı yazılması ya da isim kazınması giderilmesi imkansız zararlara neden olmaktadır. Dar ve kalabalık ortamlarda büyük poşetlerle ya da sırt çantaları ile dolaşılması bir parçayı devirebilir ya da duvardaki bir resmi çizerek tahrip olmasına neden olabilir. Farkında olmadan kültürel mirasın yok edilmesine katkıda bulunduğumuz sayısız yol vardır.

2020 yılında biz ziyaretçilerin sayısı Dünya sapında 1.6 milyara ulaşacaktır. Haydi kültürel mirasımızı korumak ve çeşitlilik ve zenginliğinden yararlanmak için bir araya gelelim.

**Kültür Varlıklarını Koruma ve
Restorasyon Uluslararası Merkezi (ICCROM)**

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Tanıtma Genel Müdürlüğü ©

www.goturkey.com

www.kulturturizm.gov.tr

Metin

Fahri Yıldırım

Kültür ve Turizm Uzmanı

Grafik Tasarım

Chess Creative - www.chesscreative.com

Fotoğraflar

Akgün Akova, Ali İhsan Gökçen, Bekir Baki Aksu,

C. Refik Ongan, Erdal Yazıcı, Fehmi İçver,

Firdevs Sayılan, H. Necdet Aydoğan,

İbrahim Zaman, İsmail Tütün, İzzet Keribar, Kadir Kır,

Kazım Zaim, Lütfi Özgünaydın, Muhsin Divan, Nadir Ede,

Osman Ürper, Önder Sabancı, Rauf Miski, S. Ahmet Tufan,

Sadık Oğuz, Şahin Dirican, Şemsi Güner,

Tahsin Aydoğmuş, Tanju Akleman, Tansu Gürpınar,

Uğur Varlı, Yalçın Savuran, Yusuf Tuvi,

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Arşivi

Baskı

Başak Matbaacılık ve Tanıtım Hiz. Ltd. Şti.

Tel: 0312 397 16 17 Fax: 0312 397 03 07

Ankara, 2011

Ücretsizdir.

